

2. ULUSLARARASI
TARİH VE KÜLTÜR
KONGRESİ

KONGRE ÖZET KİTABI

Editörler
Bauyrzhan BOTAKARAYEV
Kaldygul ADILBEKOVA

İKTİSADİ KALKINMA VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERNEĞİ

“paylaştıkça büyüyoruz, büyüdükçe paylaşıyoruz”

II. ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

**6-7 Ocak 2018
GAZİANTEP**

KONGRE ÖZET KİTABI

Editörler

Bauyrzhan BOTAKARAYEV & Kaldygul ADILBEKOVA

Institution Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

Gölbaşı / ADIYAMAN - TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org

www.iksadkongre.org

Kitabın tüm hakları İksad Yayınevi'ne aittir

Iksad Publications - 2017©

ISBN -978-605-9885-55-3

KONGRE KÜNYESİ

KONGRENİN ADI

II. ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ

KATILIM TÜRÜ

Çağrılı ve Davetli

TARİHİ VE YERİ

06-07 Ocak 2018 - GAZİANTEP

ORGANİZATÖR

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

KATILIMCI KURUM

Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi
ATLAS DERGİSİ

KONGRE BAŞKANI

Mustafa Latif EMEK

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK

GENEL KOORDİNATÖR

Kaldygul ADILBEKOVA

KOORDİNATÖRLER

Bauyrzhan BOTAKARAYEV

Ahmad Awad RASLAN

Erdem HİLAL

KONGRE BİLİM KURULU

Dr. Alma T. AKAJANOVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Alia R. MASALİMOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Alma T. AKAJANOVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Amanbay MOLDİBAEV	Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi
Dr. Ahmet KULAŞ	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Akmaral S. SYRGAKBAYEVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Armağan KONAK	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Anatoliy LOGİNOV	Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi
Dr. A.S. KİDİRŞAYEV	Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi
Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA	Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü
Dr. Bahit KULBAEVA	S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi
Dr. Bakıt OSPANOVA	H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniv.
Dr. Bayram BOLAT	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA	K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi
Dr. B.K.ZAYADAN	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Botagul TURGUNBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Caner KARAVİT	Mimar Sinan Üniversitesi
Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA	Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi
Dr. D.K.TÖLEGENOVA	Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi
Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA	Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi
Dr. Dursun KÖSE	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Elvan YALÇINKAYA	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Fethi DEMİR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Gulmira ABDİRASULOVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Gulşat ŞUGAYEVA	Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi
Dr. G.I. ERNAZAROVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. İsaevna URKİMBAEVA	Abılay Han Uluslararası İlişkiler Üniversitesi
Dr. Kalemkas KALİBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Karlıgash BAYTANASOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. K.A.TLEUBERGENOVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kemal EROL	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Kenjehan MEDEUBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kenan İLARSLAN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Kulaş MAMİROVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Mahabbat OSPANBAEVA	Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi
Dr. Maha Hamdan ALANAZİ	Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü
Dr. Malik YILMAZ	Atatürk Üniversitesi
Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR	Kırgızistan Elaralık Üniversitesi
Dr. Maira ESİMBOLOVA	Kazakistan Narkhoz Üniversitesi
Dr. Maira MURZAHMEDOVA	Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Dr. Mehmet Recep TAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Metin KOPAR	Adıyaman Üniversitesi

Dr. Mustafa METE	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Mustafa TALAS	Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Mustafa ÜNAL	Erciyes Üniversitesi
Dr. Han Nadejda	E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi
Dr. Osman Kubilay GÜL	Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. P.S. PANKOV	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Rustem KOZBAGAROV	M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim Akademisi
Dr. Sarash KONYRBAEVA	Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi
Dr. Salima N. KAİRJANOVA	Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi
Dr. Şara MAJITAYEVA	E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi
Dr. Vecihi SÖNMEZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Vera ABRAMENKOVA	Rusya Aile ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü
Dr. Yang ZİTONG	Wuhan Üniversitesi
Dr. Zeynullina AYMAN	S. Toraygırov Pavlodar Devlet Üniversitesi
Dr. Zharkyn BALTABAEVA	Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi
Dr. Zongxian FENG	Xi'an Jiatong Üniversitesi

Institution Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Pubicator: 2014/31220)

Gölbasi / ADIYAMAN - TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org

www.iksadkongre.org

II. ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ PROGRAMI- GAZİANTEP

06 Ocak 2018

Kayıt: 09:15-09:45

HALİL İNALCIK SALONU AÇILIŞ KONUŞMASI Mustafa Latif EMEK İksad Başkanı

10:15-15:30

HALİL İNALCIK SALONU Oturum Başkanı : Doç. Dr. Selman YAŞAR

Yrd. Doç. Neslihan KARAKUŞ Doç. Dr. Celile Eren ÖKTEN	TOPLUMSAL NORMLARIN YERLEŞMESİNDE VE KÜLTÜR AKTARIMINDA TÜRK MASALLARININ ÖNEMİ
Yrd. Doç. Dr. Latif PINAR Yrd. Doç. Dr. Marziye MEMMEDLİ	TÜRKİYE-ORTA ASYA TÜRK CUMHURİYETLERİ İLİŞKİLERİ (2002-2017)
Yrd. Doç. Dr. Nevzat KELEŞ	EBÜ TÂHİR ES-SİLEFİNİN SEYAHATI ÇERÇEVESİNDE DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA İLMÎ ATMOSFER
Öğr. Gör. Nevzat ERDOĞAN	OSMANLI DEVLETİN'DE 18. VE 19. YÜZYILLARDA KAHVEHANELERİN SOSYAL VE SİYASİ HAYATA ETKİLERİ
Öğr. Gör. Dr. Fahri ÖZTEKE	DESTEK VERDİĞİ DEVRİMLERLE BİR BAŞKA AÇIDAN DARÜ'L-FÜNUN
Yrd. Doç. Dr. M. Selen Abbasoğlu Ermiyagil	TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE BİR MEYDANIN DEĞİŞİMİ; NAMIK KEMAL MEYDANI – GAZİMAĞUSA
Doç. Dr. Selman YAŞAR	BASINDAKİ BİLGİLER IŞIĞINDA İLK KADIN MİLLETVEKİLLERİMİZDEN FAKİHE ÖYMEN VE MECLİS'TEKİ ÇALIŞMALARI
Aslı Sacır Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZGÜLEŞ	GAZİANTEP'TE CUMHURİYET DÖNEMİ (1940-1965) KAMU YAPILARININ DÖNEMİN MİMARİ ÖZELLİKLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ
Cüneyt UZUNLU	TARİHSEL SÜREÇTE İNSAN-I KÂMİL ANLAYIŞI VE MEVLÂNA'DA İNSAN-I KÂMİL
Arş. Gör. Cihan YALVAR	KARADENİZ'İN KUZEYİNDE İKİ KARDEŞ KAVİM: PEÇENEKLER VE KUMAN- KIPÇAKLARIN MÜNASEBETLERİ ÜZERİNE
Okt. Kazım KARTAL	XIX. YÜZYIL ORTASINDA KARESİ SANCAĞININ DEMOGRAFİK YAPISI ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER
Yrd. Doç. Dr. Ahmad HASEMİPOUR KHELEJANİ	KARAKOYUNLULAR DÖNEMİ İÇİN BİLİNMEYEN BİR KAYNAK: "TÂRİH-İ TÜRKMANİYE"
Doç. Dr. Selman YAŞAR	BASINDAKİ BİLGİLER IŞIĞINDA 1935 ULUSLARARASI KADIN KONGRESİ

Sunum Sıralaması, oturum başkanının inisiyatifindedir.

Öğle yemeği: 12:30-13:30 saatleri arasında verilecektir.

Kahve Araları: 10 dk'lık aralar oturum başkanının uygun gördüğü saatlerde verilecektir.

Katılım Belgeleri: Oturum sonunda, oturum başkanı tarafından verilecektir.

Halfeti Gezisi: 7 Ocak tarihinde 10:00-19:00 saatleri arasında yapılacaktır.

II. ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ PROGRAMI- GAZİANTEP

06 Ocak 2018

10:15-15:30

ALP ARSLAN SALONU

Oturum Başkanı : Yrd. Doç. Dr. Sırrı TİRYAKİ

Yrd. Doç. Dr. Sırrı TİRYAKİ	DEMİR ÇAĞLARDA DOĞU-GÜNEYDOĞU ANADOLU TARİHİ COĞRAFYASINDA GAZİANTEP VE CİVARI
Öğr. Gör. Mehmet Levent KOCAALAN Dilek ŞENEL	DENİZLİ'NİN ANTİK KENTLERİNİN DENİZLİ GASTRONOMİ KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASINA ETKİLERİ
Öğr. Gör. Merve SERİNÖZ DANIŞMAN	OSMANLI SARAY ÇADIRLARI VE ÇADIRLARDA KULLANILAN MOTİFLER
Öğr. Gör. Uğur DEMİRBAĞ	ZİLE'DE GELENEKSEL KONUTLARIN MİMARİ BEZEMELERİ
Yrd. Doç. Dr. Elif BAHADIR	EĞİTİM BOYUTU İLE ANADOLU SÜSLEMELERİNDEKİ GEOMETRİ
Öğr. Gör. Serap MUTLU Öğr. Gör. Selma ÖNBAŞ	MEVLEVİ KIYAFETLERİNDEN SEMAZEN GİYİSİNİN KADIN GİYİMİNE UYARLANMASI VE SELÇUKLU DESENİ İLE SÜSLENEN ÖRNEK BİR ÇALIŞMA
Yrd. Doç. Dr. Aysun TUNA Prof. Dr. Bülent YILMAZ	TARİHİ KENTSEL PEYZAJLARIN KORUNMASINDA YEREL YÖNETİMLERİN RÖLÜ
Arş. Gör. Ukbe Üsâme UÇAR Doç. Dr. Figen BALO	GAZİANTEP'DEKİ TURİSTİK MEKANLARIN ÖNCELLİKLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN BİR KARAR DESTEK SİSTEMİ ÇALIŞMASI
Öğr. Gör. Nuray DEMİREL AKGÜL	YÖRESELDEN EVRENSELE GİYİSİ TASARIMINDA BİR SARAY KUMAŞI "KUTNU"
Öğr. Gör. Merve SERİNÖZ DANIŞMAN	ŞEHZADE KAFTANLARININ MOTİF VE KOMPOZİSYON ÖZELLİKLERİ
Arş. Gör. Ukbe Üsâme UÇAR Doç. Dr. Figen BALO	GAZİANTEP'TEKİ YEMEK MEKANLARININ MÜŞTERİ GÖRÜŞLERİNE DAYALI ANALİZİ
Öğr. Gör. Zekiye ŞENTÜRK	GELENEKSEL ANTEP İŞLEMELERİ VE HARDANGER NAKİŞİNİN TEKNİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI
Yrd. Doç. Dr. Aysun TUNA Prof. Dr. Bülent YILMAZ	ARKEOLOJİK SİTLERİ SERGİLEME YAKLAŞIM VE UYGULAMALARI: KAİSERPFALZ WERLA ARKEOLOJİK PARKI (ALMANYA) ÖRNEĞİ
Hakan ERTUĞRAL	TÜRKLERDE SEMBOLLER: EJDERHA
Yrd. Doç. Dr. Hasan ÇİFTÇİ Göksu Özden ÖNER	GAZETECİLİK MESLEĞİ BAĞLAMINDA DÜRÜSTLÜK TEKFUR SARAYI ÇİNİLERİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ
Yrd. Doç. Dr. Elif BAHADIR	MATEMATİKSEL DÜŞÜNCENİN KÜLTÜREL İFADESİ: ETNOMATEMATİK
Bedel EMRE Arş. Gör. Ali ÖZTÜRK	ARKEOLOJİ MÜZELERİ ARŞİVLERİNİN SAYISALLAŞTIRILMASI VE CBS'YE AKTARILMASI
Öğr. Gör. Selma ÖNBAŞ Öğr. Gör. Serap MUTLU	GELENEKSEL KIRKYAMA'NIN GÜNÜMÜZ MODASINDAKİ YERİ

Sunum Sıralaması, oturum başkanının inisiyatifindedir.

Öğle yemeği: 12:30-13:30 saatleri arasında verilecektir.

Kahve Araları: 10 dk'lık aralar oturum başkanının uygun gördüğü saatlerde verilecektir.

Katılım Belgeleri: Oturum sonunda, oturum başkanı tarafından verilecektir.

Halfeti Gezisi: 7 Ocak tarihinde 10:00-19:00 saatleri arasında yapılacaktır.

II. ULUSLARARASI TARİH VE KÜLTÜR KONGRESİ PROGRAMI- GAZİANTEP

06 Ocak 2018

10:15-15:30

ÇİMKENT SALONU

Oturum Başkanı: Doç. Dr. M. Salih MERCAN

Doç. Dr. M. Salih MERCAN	GÜRCİSTAN VE ERMENİSTAN ARASINDA HARP VE KAFKASYA’NIN GENEL DURUMU (1921)
Dr. Abdülhakim Bahadır DARI	SAĞLIK İLETİŞİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ
Sibel PAK	DÜNYA SAVAŞI’NDAN SONRA SOVYET TEHDİDİNİN TÜRK-AMERİKAN YAKINLAŞMASINA ETKİSİ
Akşen ZİNCİRCİOĞLU Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZGÜLEŞ	GAZİANTEP’TE GÜNÜMÜZE ULAŞMAYAN OSMANLI DÖNEMİ HANLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME
Öğr. Gör. Zeliha SARIKAYA HÜNEREL Yrd. Doç. Dr. Birnaz ER	MÜLTECİ ÇOCUKLARIN ENTEGRASYONUNDA VE TOPLUMA KAZANDIRILMASINDA OYUNCAK BEBEK YAPIMI
Ezgi GEMALMAZ Makbule EBREN	BİR ERKEK İKTİSATÇI OLARAK J. S. MİLL NEDEN FEMİNİST İKTİSADIN ÖNCÜSÜDÜR?
Murat ARDIÇ	BAKÜ’DE KOLERA SALGINI VE OSMANLI DEVLETİ’NİN ALDIĞI BAZI TEDBİRLER
Dr. Mehibe ŞAHBAZ	OSMANLI ASKERİ TEŞKİLATI’NDA “DELİ OCAĞI”
Arş. Gör. Mine DEMİR	OSMANLI’NIN DÖNEMİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ KADINLARIN İSTİHDAMINA KATKISI
Emre MUTLU	1640’DAN GÜNÜMÜZE ANİMASYONUN TARİHSEL GELİŞİMİ
Öğr. Gör. Zeliha SARIKAYA HÜNEREL Yrd. Doç. Birnaz ER	ŞİDDET VE GÖÇ MAĞDURU GENÇLERİN REHABİLİTASYONU VE ADAPTASYONUNDA ÇİNİ SANATIYLA TERAPİ
Murat ARDIÇ	OSMANLI DEVLETİ’NİN DIŞ BASINDAKİ ZARARLI YAYINLARLA MÜCADELE FAALİYETLERİNE ÖRNEKLER
Doç. Dr. M. Salih MERCAN	ŞAHİNLER YURDU ANTEP’İN DÜŞÜŞÜNÜN MECLİSTEKİ YANSIMASI
Öğr. Gör. Dr. Fahri ÖZTEKE	DİN ADAMLARININ İBADET DİLİNİN YERLİLEŞTİRİLMESİNE KARŞI GÖSTERDİĞİ OLUMLU VE OLUMSUZ TEPKİLER
Yrd. Doç. Dr. Özgül KÜÇÜKASLAN	DİYARBAKIR FOLKLÖRÜNDE HAYVANLARIN PARAZİTER HASTALIKLARINDA UYGULANAN TEDAVİ YÖNTEMLERİ
Dr. Abdülhakim Bahadır DARI	SOSYAL MEDYANIN TARİHSEL GELİŞİMİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME
Öğr. Gör. Mehmet Levent KOCAALAN Dilek ŞENEL	İSLAM DİNİNDE GİRİŞİMCİLİK OLGUSUNUN GELİŞTİRİLMESİ
Arş. .Gör. Mine DEMİR	OSMANLI’NIN İLK YAYGIN EĞİTİM KURUMLARINDAN: EL İŞLERİ VE İHTİRAF MEKTEPLERİ

Sunum Sıralaması, oturum başkanının inisiyatifindedir.

Öğle yemeği: 12:30-13:30 saatleri arasında verilecektir.

Kahve Araları: 10 dk’lık aralar oturum başkanının uygun gördüğü saatlerde verilecektir.

Katılım Belgeleri: Oturum sonunda, oturum başkanı tarafından verilecektir.

Halfeti Gezisi: 7 Ocak tarihinde 10:00-19:00 saatleri arasında yapılacaktır.

FOTOĞRAF GALERİSİ

ÖNSÖZ

Değerli bilim insanları

Kuruluşundan bugüne kadar sosyal ve bilimsel etik çizgisinden taviz vermeyen İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda çalıştay, sempozyum ve konferanslar düzenlemekte; bir çok kalkınma ve sosyal araştırma projelerini başarıyla yürütmektedir. Bugün ikincisini düzenlediğimiz “Uluslararası Tarih ve Kültür Kongresi” bizlerin gönlünde çok aziz bir yere sahip. Bildiğiniz üzere tarih, insanlığın sahip olduğu değerler ve yaşanmışlıklar manzumesi olarak geçmişten aktarılarak süregelen, yaşayan ve geleceğe ışık tutan bir bilim dalıdır. İyi bir geleceğin inşasının ancak geçmişin kodlarının çok iyi okunması ile mümkün olacağına dair güçlü kanaat aslında dünyanın hemen her noktasında artık sağlam bir olgu halini almıştır. Üzerinde yaşadığımız coğrafyada bugün gerçekleşen hadiseler, bizleri her ne kadar zaman zaman şaşırtsa da sentez ve öngörü gücü yüksek olan tarihçiler için belediklerinden fazlası değildir aslında. Bugün düzenlediğimiz II. Uluslararası Tarih ve Kültür Kongresi’nin araştırmacılar ve akademisyenlere gelecekte entellektüel – kurumsal bir tartışma platformu oluşturmasını arzu etmekteyim. Kongrenin düzenlenmesinde ve yürütülmesinde emeği geçen İKSAD Bilim Kurulu Başkanı sayın Prof. Dr. Salih ÖZTÜRK başta olmak üzere genel koordinatörler sayın Kaldygul ADILBEKOVA, Bauyrzhan BOTAKARAYEV, Erdem Hilal ve Ahmad RASLAN’a; değerli oturma başkanlarımıza; çok değerli çalışmalarını ile kongremize iştirak eden akademisyenlere ve bu değerli çalışmalarla bizleri buluşturan İKSAD Bilim Kurulu Üyelerine yürekten teşekkür eder, en derin saygılarımı sunarım.

Mustafa Latif EMEK
İKSAD Başkanı

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM KURULU	ii
KONGRE PROGRAMI	iii
FOTOĞRAF GALERİSİ	iv
BAŞKANIN MESAJI	v
İÇİNDEKİLER	vi

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Neslihan KARAKUŞ & Celile Eren ÖKTEN <i>TOPLUMSAL NORMLARIN YERLEŞMESİNDE VE KÜLTÜR AKTARIMINDA TÜRK MASALLARININ ÖNEMİ</i>	1
Latif PINAR & Marziye MEMMEDLİ <i>TÜRKİYE-ORTA ASYA TÜRK CUMHURİYETLERİ İLİŞKİLERİ (2002-2017)</i>	3
Nevzat KELEŞ <i>EBÛ TÂHİR ES-SİLEFÎ'NİN SEYAHATI ÇERÇEVESİNDE DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA İLMÎ ATMOSFER</i>	4
Nevzat ERDOĞAN <i>OSMANLI DEVLETİN'DE 18. VE 19. YÜZYILLARDA KAHVEHANELERİN SOSYAL VE SİYASİ HAYATA ETKİLERİ</i>	5
Fahri ÖZTEKE <i>DESTEK VERDİĞİ DEVRİMLERLE BİR BAŞKA AÇIDAN DARÛ'L-FÜNUN</i>	6
M. Selen ABBASOĞLU ERMİYAGİL <i>TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE BİR MEYDANIN DEĞİŞİMİ; NAMIK KEMAL MEYDANI – GAZİMAĞUSA</i>	7
Selman YAŞAR <i>BASINDAKİ BİLGİLER IŞIĞINDA İLK KADIN MİLLETVEKİLLERİMİZDEN FAKİHE ÖYMEN VE MECLİS'TEKİ ÇALIŞMALARI</i>	8
Aslı SACIR & Muzaffer ÖZGÜLEŞ <i>GAZİANTEP'TE CUMHURİYET DÖNEMİ (1940-1965) KAMU YAPILARININ DÖNEMİN MİMARİ ÖZELLİKLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ</i>	9
Cuneyt UZUNLU <i>TARİHSEL SÜREÇTE İNSAN-I KÂMİL ANLAYIŞI VE MEVLÂNA'DA İNSAN-I KÂMİL</i>	10
Cihan YALVAR <i>KARADENİZ'İN KUZEYİNDE İKİ KARDEŞ KAVİM: PEÇENEKLER VE KUMAN-KIPÇAKLARIN MÜNASEBETLERİ ÜZERİNE</i>	11
Ahmad HASEMİPOUR KHELEJANİ <i>KARAKOYUNLULAR DÖNEMİ İÇİN BİLİNMEYEN BİR KAYNAK: "TÂRİH-İ TÜRKMANİYE"</i>	13
Selman YAŞAR <i>BASINDAKİ BİLGİLER IŞIĞINDA 1935 ULUSLARARASI KADIN KONGRESİ</i>	14
Sırrı TİRYAKİ <i>DEMİR ÇAĞLARDA DOĞU-GÜNEYDOĞU ANADOLU TARİHİ</i>	15

<i>COĞRAFYASINDA GAZİANTEP VE CİVARI</i>	
Mehmet Levent KOCAALAN & Dilek ŞENEL DENİZLİ’NİN ANTİK KENTLERİNİN DENİZLİ GASTRONOMİ KÜLTÜRÜNÜN OLUŞTURULMASINA ETKİLERİ	16
Merve SERİNÖZ DANIŞMAN OSMANLI SARAY ÇADIRLARI VE ÇADIRLARDA KULLANILAN MOTİFLER	17
Uğur DEMİRBAĞ ZİLE’DE GELENEKSEL KONUTLARIN MİMARİ BEZEMELERİ	18
Elif BAHADIR EĞİTİM BOYUTU İLE ANADOLU SÜSLEMELERİNDEKİ GEOMETRİ	19
Serap MUTLU & Selma ÖNBAŞ MEVLEVİ KİYAFETLERİNDEN SEMAZEN GİYİSİNİN KADIN GİYİMİNE UYARLANMASI VE SELÇUKLU DESENİ İLE SÜSLENEN ÖRNEK BİR ÇALIŞMA	20
Ukbe Üsame UÇAR & FIGEN BALO GAZİANTEP’DEKİ TURİSTİK MEKÂNLARIN ÖNCELLİKLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN BİR KARAR DESTEK SİSTEMİ ÇALIŞMASI	21
Nuray DEMİREL AKGÜL YÖRESELDEN EVRENSELE GİYSİ TASARIMINDA BİR SARAY KUMAŞI “KUTNU”	22
Merve SERİNÖZ DANIŞMAN ŞEHZADE KAFTANLARININ MOTİF VE KOMPOZİSYON ÖZELLİKLERİ	23
Ukbe Üsame UÇAR & Figen BALO GAZİANTEP’TEKİ YEMEK MEKÂNLARININ MÜŞTERİ GÖRÜŞLERİNE DAYALI ANALİZİ	24
Zekiye ŞENTURK GELENEKSEL ANTEP İŞLEMELERİ VE HARDANGER NAKİŞİNİN TEKNİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI	25
Hakan ERTUĞRAL TÜRKLERDE SEMBOLLER: EJDERHA	26
Göksu Özden ÖNER TEKFOR SARAYI ÇİNİLERİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ	27
Elif BAHADIR MATEMATİKSEL DÜŞÜNCENİN KÜLTÜREL İFADESİ: ETNOMATEMATİK	28
Aysun TUNA & BÜLENT YILMAZ TARİHİ KENTSEL PEYZAJLARIN KORUNMASINDA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ	29
Bedel EMRE & ALI ÖZTÜRK ARKEOLOJİK MÜZELERİ ARŞİVLERİNİN SAYISALLAŞTIRILMASI VE CBS’YE AKTARILMASI	30
Selma ÖNBAŞ & Serap MUTLU GELENEKSEL KIRKYAMA’NIN GÜNÜMÜZ MODASINDAKİ YERİ	31
M. Salih MERCAN GÜRCİSTAN VE ERMENİSTAN ARASINDA HARP VE KAFKASYA’NIN GENEL DURUMU (1921)	32
Abdülhakim Bahadır DARI SAĞLIK İLETİŞİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	33

Aysun TUNA & Bülent YILMAZ <i>ARKEOLOJİK SİTLERİ SERGİLEME YAKLAŞIM VE UYGULAMALARI: KAISERPFALZ WERLA ARKEOLOJİK PARKI (ALMANYA) ÖRNEĞİ</i>	34
Sibel PAK <i>2. DÜNYA SAVAŞI'NDAN SONRA SOVYET TEHDİDİNİN TÜRK-AMERİKAN YAKINLAŞMASINA ETKİSİ</i>	35
Akşen ZİNCİRCİOĞLU & MUZAFFER ÖZGÜLEŞ <i>GAZİANTEP'TE GÜNÜMÜZE ULAŞMAYAN OSMANLI DÖNEMİ HANLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>	36
Zeliha SARIKAYA HÜNEREL & Birnaz ER <i>MÜLTECİ ÇOCUKLARIN ENTEGRASYONUNDA VE TOPLUMA KAZANDIRILMASINDA OYUNCAK BEBEK YAPIMI</i>	37
Murat ARDIÇ <i>BAKÜ'DE KOLERA SALGINI VE OSMANLI DEVLETİ'NİN ALDIĞI BAZI TEDBİRLER</i>	38
Mehibe ŞAHBAZ <i>OSMANLI ASKERİ TEŞKİLATI'NDA "DELİ OCAĞI"</i>	39
Mine DEMİR <i>OSMANLI'NIN DÖNEMİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ KADINLARIN İSTİHDAMINA KATKISI</i>	40
Emre MUTLU <i>1640'DAN GÜNÜMÜZE ANİMASYONUN TARİHSEL GELİŞİMİ</i>	41
Murat ARDIÇ <i>OSMANLI DEVLETİ'NİN DIŞ BASINDAKİ ZARARLI YAYINLARLA MÜCADELE FAALİYETLERİNE ÖRNEKLER</i>	42
M. Salih MERCAN <i>ŞAHİNLER YURDU ANTEP'İN DÜŞÜŞÜNÜN MECLİSTEKİ YANSIMASI</i>	43
Fahri ÖZTEKE <i>DİN ADAMLARININ İBADET DİLİNİN YERLİLEŞTİRİLMESİNE KARŞI GÖSTERDİĞİ OLUMLU VE OLUMSUZ TEPKİLER</i>	44
Özgül KÜÇÜKASLAN <i>DİYARBAKIR FOLKLORUNDA HAYVANLARIN PARAZİTER HASTALIKLARINDA UYGULANAN TEDAVİ YÖNTEMLERİ</i>	45
Abdülhakim Bahadır DARI <i>SOSYAL MEDYANIN TARİHSEL GELİŞİMİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME</i>	46
Mine DEMİR <i>OSMANLI'NIN İLK YAYGIN EĞİTİM KURUMLARINDAN: EL İŞLERİ VE İHTİRAF MEKTEPLERİ</i>	47
Kazım KARTAL <i>XIX. YÜZYIL ORTASINDA KARESİ SANCAĞININ DEMOGRAFİK YAPISI ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER</i>	48
Birnaz ER & Zeliha SARIKAYA <i>ŞİDDET VE GÖÇ MAĞDURU GENÇLERİN REHABİLİTASYONU VE ADAPTASYONUNDA ÇİNİ SANATIYLA TERAPİ</i>	49
Hasan ÇİFTÇİ <i>GAZETECİLİK MESLEĞİ BAĞLAMINDA DÜRÜSTLÜK</i>	50

**TOPLUMSAL NORMLARIN YERLEŞMESİNDE ve KÜLTÜR AKTARIMINDA
TÜRK MASALLARININ ÖNEMİ****Yrd. Doç. Dr. Neslihan KARAKUŞ**

Yıldız Teknik Üniversitesi, neslihanoksuz61@gmail.com

Doç. Dr. Celile Eren ÖKTEN

Yıldız Teknik Üniversitesi, celileokten@gmail.com

ÖZET

Çok kültürlü bir yapıya sahip olan Anadolu coğrafyası yüz yıllar boyunca çok farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Her medeniyet, doğduğu ve ışık saçtığı bu topraklarda kendine ait izler bırakarak Anadolu'nun kültür hazinesinin bir katmanını oluşturmuştur. Yine her toplum kendi kuralları ile bu coğrafyaya hükmederken örf, adet, gelenek, görenek, anane ve töresiyle toplumsal normların oluşmasına katkıda bulunmuştur. Bu kültür geleneğini en iyi şekilde yansıtan ve gelecek kuşaklara yahut onu tanımak isteyenlere anlatacak olan tür, somut olmayan kültürel mirasımızın en önemli temsilcilerinden biri olan sözlü geleneğimizin mimarları arasında yer alan masallardır. Toplumsal normların yerleşmesinde ve kültür aktarımında masalların önemi üzerinde durulmalıdır. Toplumsal rollerin öğrenilmesi, kişilerin belli kuralları kabullenmesi ve değerleri kazanması toplum içerisinde gerçekleşir. Bu toplumsal roller, norm ve değerler, ahlak kuralları, toplumdaki yazılı ve yazısız kurallar toplumdaki topluma değişen yapılardır ve bir bütün olarak söz konusu toplumun kültürel değerlerini oluşturmaktadır (Çelebi, 1994).

İletişim ögesi olan dilin, toplumsal rollerin, toplumsal norm ve kuralların, evrensel değerlerin öğrenilmesinde; soyut kavramların gelişmesinde masalların etkisi vardır. Söz konusu değerleri çocuğa sezdirerek öğreten nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri, çocuğun dili doğru ve etkili kullanmasında, olayların farklı yönlerini görüp anlamasında; farklı değerleri, karakterleri, yaşam biçimlerini, toplumsal durumları, duygu ve düşünce dünyalarını anlama becerisini kazanmasında önemli bir rol oynar (Sever, 2002). Masallar konuları itibariyle yerel ve millî oldukları kadar aktardıkları değerler ile evrenseldirler. Her milletin kendine ait masalları vardır. İncelendiğinde bu masallar içerisinde yer alan bazı motifler ile diğer milletlerin masallarındaki motifler arasında benzerlik görülse de hiçbir masal, kendi kültür yapısına aykırı bir öğeyi içinde barındırmaz ve onu sevimli göstermez. Masal, doğuştan bir kişinin malı iken hafıza ve çevre değiştirdikçe söyleyen unutulmuş ve masal herkesin malı olmuştur. Kültürün ve medeniyetin gelişmesiyle, savaş ve göçlerle masal; hafızasına yerleştiği milletin özelliklerine bürünmüş, asıl yapısını çoğu zaman koruyarak ikinci derecedeki unsurlarda değişikliğe uğramıştır (Tezel, 2008). Türk masallarındaki konuların benzerleri Avrupa, İran ve Arap masallarında da vardır. Konusu itibariyle ve genel çerçevesiyle evrensel olan masallar, yaşadığı toplumun kuralları ile beslenir ve bezenir. İyiler ve kötüler rollerini çok iyi benimser. Toplumun kabul etmeyeceği hususlar toplumun kabul edeceği şekle bürünür.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal normlar, evrensel değerler, kültür aktarımı, Türk masalları, içerik analizi.

Bu çalışmada Ignacs Kunos'un 44 Türk Masalı isimli kitabı incelenerek kitapta yer alan masallarda toplumsal normların nasıl ele alındığı ve nasıl aktarıldığı üzerinde durulmuştur. Bu kitap, Anadolu'yu gezerek yaptığı masal derlemelerini 1896 yılında "Türk Halk Masalları" adıyla yayınlayan Kunos'un masal derlemelerini içermektedir. Çalışmada Kunos'un kitabının seçilmesi, kendisinin Türk masallarını derleyen ilk kişi olmasından dolayıdır. Çalışmanın amacı, çok kültürlü bir yapıya sahip olan Türk toplum yapısının inceliklerini masallar aracılığıyla tespit ederek örneklendirmek ve toplumsal normların

masallar yolu ile aktarımının önemini vurgulamaktır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada literatür taraması yapılmış ve genelden özele çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Masalların toplumsal normların şekillenmesinde ve gelecek kuşaklar ile Türk kültürünü tanıma çabasında olanlara aktarılmasında büyük bir öneme sahip olduğu görülmüştür. Bu araştırma ile, yukarıda adı geçen masalların toplumsal normları aktarmadaki önemi üzerinde durulmuş ve toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi “sözel, yazılı veya diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunma yoluyla sosyal gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşımdır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 22).

TÜRKİYE-ORTA ASYA TÜRK CUMHURİYETLERİ İLİŞKİLERİ (2002-2017)

Yrd. Doç. Dr. Latif PINAR

Karabük Üniversitesi, latifpinar@karabuk.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Marziye MEMMEDLİ

Karabük Üniversitesi, marziyememmedli@karabuk.edu.tr

ÖZET

Yaklaşık yüz elli yıla yakın bir süre Sovyetler Birliği'nin sömürgesi altında kalan Orta Asya devletleri, 1991 yılında bu ülkenin dağılmasıyla birlikte bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Bağımsızlıklarını kazanmalarının hemen ardından Türkiye, başta Azerbaycan olmak üzere bu bölgede yer alan Türk devletlerine kucak açmış ve söz konusu devletlerin ekonomik sosyal, siyasal ve kültürel yaşamının tesis edilmesi sürecinde rol oynamaya başlamıştır.

1990'lı yılların ortalarında, Orta Asya bölgesinde cereyan eden bir takım gelişmeler ise, bağımsızlıklarını yeni kazanmış olan Türk devletlerinin, Sovyetler Birliği'nin yerini alan Rusya Federasyonu ile yakınlaşmalarına yol açmıştır. Ancak Türkiye, bahsi geçen devletlerin Rusya Federasyonu ile yakınlaşmasından oldukça rahatsız olmuş ve Türk Dilini Konuşan Ülkeler Zirvesi, Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi, Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi ve Türk Devlet ve Toplulukları Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Kurultayı gibi kuruluşlar vasıtasıyla bu yakınlaşmanın bir birliğe dönüşmesini engellemeye çalışmıştır. Her ne kadar Türkiye'nin ifade edilen kuruluşlar aracılığıyla gerçekleştirdiği girişimler olumlu bir sonuç vermemiş olsa da, bu durum Türkiye'nin bölgedeki Türk devletleri ile ilişkilerini geliştirmesine engel olamamıştır.

Nitekim günümüzde Türkiye'nin, gerek Kırgızistan Cumhuriyeti'yle, gerek Türkmenistan Cumhuriyeti'yle ve gerekse Özbekistan Cumhuriyeti' ile ilişkileri müspet bir zeminde devam etmektedir. Bu çerçevede çalışma, Türkiye'nin, 2002-2017 yılları arası dönemde Orta Asya bölgesinde yer alan Türk devletleriyle olan ilişkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Türkiye, Uluslararası İlişkiler

EBÛ TAHİR ES-SİLEFİ’NİN SEYAHATI ÇERÇEVESİNDE DOĞRU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU’DA İLMÎ ATMOSFER

Yrd. Doç. Dr. Nevzat KELEŞ
Bingöl Üniversitesi, keles8023@gmail.com

ÖZET

Bu bildiri, İsfahanlı âlim Ebû Tâhir es-Silefî’nin ilmî *seyahati/rihlesi* çerçevesinde ziyaret ettiği Doğu ve Güneydoğu Anadolu şehirlerindeki faaliyetlerini tespit ve değerlendirmeyi amaçlamaktadır. es-Silefî’nin 500 (1106) yılında Bağdad’dan başlayan bu *seyahati/rihlesi* 511 (1117) yılında İskenderiye’de sonlanmıştı. Yaklaşık 11 yıllık bu yolculuğu sırasında iki yıl süresince (507-509/1114-1116) Doğu ve Güneydoğu Anadolu şehirlerinden Bargiri (Muradiye), Ahlat, Erzen, Meyyâfârikîn, Âmid, Hani, Mardin, Dâra ve Nusaybîn’de bulunmuştu. Uğradığı hemen her şehirde bir süre kalan ve buralardaki âlim, mutasavvıf ve ediplerle tanışıp onların sohbetlerine iştirak eden es-Silefî’nin, bu yolculuğuyla alakalı notlarını ihtiva eden “*Mu‘cemü’s-sefer*” isimli eseri, bölgedeki düşünsel ve kültürel hayatı tanımak ve değerlendirmek açısından son derece önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Buna göre es-Silefî’nin yukarıda saydığımız şehirlerde 20’ye yakın âlim-ediple görüştüğünü ve haklarında bilgi verdiğini görmekteyiz. Hakeza 11 yıl süren seyahati esnasında İslâm dünyasının farklı beldelerinde birlikte olduğu mezkûr bölge şehirlerine mensup veya kendisi gibi ilim-eğitim maksadıyla bölgeyi ziyaret etmiş çok sayıda âlim, edip, sûfî vb. kimselerin biyografilerine de yer vermiştir. Bunların haricinde ele aldığı biyografiler nokta-i nazarında Doğu ve Güneydoğu Anadolu şehirlerden ya da bölgenin eğitim-öğretim hayatına katkı sunan değişik coğrafyalardan onlarca ilim ehli kimseler ile alakalı da bilgiler sunmaktadır. Bu itibarla Ebû Tâhir es-Silefî’nin bu *seyahati/rihlesi* vesilesiyle bizatihi kendi tanıklığıyla vermiş olduğu ve bizimde burada incelemeye çalıştığımız malumatların bölgenin ilmî ve kültürel birikiminin öğrenilmesinde faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Ebû Tâhir es-Silefî, seyahat, Ahlat, Meyyâfârikîn, Âmid, Mardin, Nusaybin

**OSMANLI DEVLETİN'DE 18. ve 19. YÜZYILLARDA
KAHVEHANELERİN SOSYAL VE SİYASİ HAYATA ETKİLERİ****Öğr. Gör. Nevzat ERDOĞAN**

Muş Alparslan Üniversitesi, n.erdogan@alparslan.edu.tr.

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin başkenti olan İstanbul'da ilk kahvehane 1554 yılında açılmıştır. Kahve başlangıçta yüksek vergi uygulamaları ve yasaklarla karşılaşsa da kahvehaneler zaman içerisinde insanların evlerinin dışında bir araya geldikleri yeni sosyal mekânlar haline gelmiştir. Osmanlı'da kahvehanelerde her sınıftan insanlar bir araya gelebilmekteydi. Daha önceleri statüleri gereği çok sık bir araya gelemeyen saray görevlileri, askerler ve reaya kahvehanelerin yaygınlaşması ile birlikte daha çok bir araya gelmekte ve her sosyal sınıftan insanın her türlü konuda fikir alışverişinde bulunduğu mekânlar haline gelmiştir. Kahvehanelerin toplumsal yapısı bir anda siyaset ve edebiyatın halka ulaşmasına vesile olmuştur. Osmanlı'da ilk gazetelerin yayın hayatlarına başlamalarıyla birlikte kahvehaneler, siyasi konuşmaların ve siyasi düşüncelerin yayıldığı yerler haline gelmiştir. Bununla birlikte kahvehaneler toplumu yönetmek isteyen çeşitli siyasi muhalefet çevrelerinin de ilgi alanı olmuştur. Bu yüzden kahvehaneler özellikle Yeniçeri ve Bektaşî muhalefetinin karargâhları gibi algılanmışlardır. Osmanlı Devleti'nde kahvenin yaygın bir şekilde kullanımı ve kahvehanelerin açılmasıyla birlikte özellikle toplumsal yapı üzerinde önemli değişimler yaşanmıştır. Bu değişimler siyasi iradenin de dikkatini çekmiş ve zaman içerisinde kahvehanelere karşı bir dizi tedbir almak zorunda kalmıştır. Osmanlı Devleti'nde gerek sosyal ve gerekse siyasi etkilerinin olumsuz yansımaları yüzünden kahvenin yasaklanması ya da kahvehanelerin zaman zaman kapatılması yoluna da gidilmiştir. Bu çalışmada kahve ve kahvehanelerin Osmanlı Devleti'ndeki serüveni, sosyal ve siyasi etkileri ile ele alınarak incelenmiştir. Osmanlı toplumunda kahve ve kahvehane kültürüne bağlı olarak meydana gelen olumlu ve olumsuz değişimler anlatılmıştır. Ayrıca bu değişimler karşısında Osmanlı yöneticilerinin almış olduğu siyasi tedbir ve çabalar sonuçları ile ele alınarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kahve, Kahvehane, Osmanlı Siyasi ve Sosyal Hayatı.

DESTEK VERDİĞİ DEVRİMLERLE BİR BAŞKA AÇIDAN DARÜ'L-FÜNUN

Öğr. Gör. Dr. Fahri ÖZTEKE
Batman Üniversitesi, fozteke26@gmail.com

ÖZET

Darü'l-fünun Türk çağdaşlaşmasında konumu itibarıyla en hassas kurumlardan biridir. 1863-1933 yılları arasında kesintilerle yaklaşık 70 yıl boyunca varlığını sürdürmüştür. Okul özellikle kökten yenilikçi çevreler tarafından değişikliklere kapalı bir tutum sergilemekle suçlanmıştır. Oysa Osmanlılar zamanındaki uygulamalar sayesinde ülkemizde sivil eğitime başlanılan ilk eğitim kurumu, bilimsel alanda uluslararası işbirliğinin önemine vurgu yapılmış ilk resmi müessese, medeni hukukun akademik mantıkla öğretildiği ilk yer Darü'l-fünun olmuştur. Sultan II. Abdülhamit'in gayretleriyle Darü'l-fünun bünyesinde tesis edilen Ulum-ı Aliye-i Diniye şubesi, Cumhuriyet Dönemi yüksek din eğitimi uygulamalarına temel teşkil etmiştir. II. Meşrutiyet Dönemi'nde Darü'l-fünun sayesinde kız çocuklarına yükseköğrenim imkânının sunulması Türkiye'de karma eğitime geçişin önünü açan ilk gelişmelerden biridir. Atatürk, "tımsal-i medeniyet Darü'l-fünun olacaktır" prensibinden hareketle Cumhuriyetin ilanının ardından okula büyük önem vermiştir. Cumhuriyet Darü'l-fünun'u dil-alfabe devrimi, şapka iktisası kanunu, ibadet dilinin yerlileştirilmesi, ibadethanelerin tasnifi ve tarikat kurumlarının kapatılması gibi hayati öneme sahip devrimlerin açık bir biçimde yanında yer almıştır. Ancak Osmanlı dönemini anımsatan görüntüsünden tam anlamıyla kurtulamaması ve bir türlü çağdaş üniversite ayarına yükselememesi sonucunda Darü'l-fünun Atatürk'ün talimatıyla kapatılmıştır. Ülkemizde yükseköğrenimin çekirdeğini meydana getirmiş okul üniversite reformu kapsamında tarihi işlevini tamamlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivil Eğitim, II. Abdülhamit, Dil Devrimi, Atatürk.

TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE BİR MEYDANIN DEĞİŞİMİ; NAMIK KEMAL MEYDANI – GAZİMAĞUSA

Yrd. Doç. Dr. M. Selen ABBASOĞLU ERMIYAGİL
Lefke Avrupa Üniversitesi, sabbasoglu@eul.edu.tr

ÖZET

Tarihi kentler, geçmiş ile günümüz arasında köprü kurma özelliğine sahip kültür varlıklarımızın başında gelmektedir. Meydanlar ise kentlerin kültürünü yansıtan başlıca kent elemanıdır. Geçmişten günümüze kent meydanları toplumların tarihsel gelişimi, kültürü, sosyal yapısıyla ilgili izler taşımakta ve yansıtmaktadır.

Kıbrıs Adası ise, Doğu Akdenizde konumlanmış ve stratejik konumundan dolayı, tarih boyunca büyük bir önem taşımıştır. Kıbrıs adası birçok farklı medeniyetin egemenliği altına girmiştir. Kıbrıs'ta yaşamış medeniyetler arasında, Lüzinyanlar, Venedikliler, Osmanlılar, İngilizler, Rumlar ve Türkler yer almaktadır. Bu farklı medeniyetler ise, kendi kültürlerini yaşadıkları kente aktarmışlardır. Adanın farklı kültürlere sahip medeniyetlerce idare edilmesi, kentleri olduğu gibi kent meydanlarının da etkilemiştir. Buna bağlı olarak, Gazimağusa kentinin meydanı olan Namık Kemal Meydanı'nda sosyal, fonksiyonel ve kültürel yapısında değişimler yaşanmıştır. Bu noktadan hareketle bu çalışma, Kuzey Kıbrıs'ta farklı kültürel ve sosyal yapıya sahip olan medeniyetler tarafından yönetilmiş olan Gazimağusa Namık Kemal meydanı'nın, tarihsel süreç içerisindeki sosyal, kültürel, fonksiyonel değişiminin araştırılması ve ortaya konması amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla farklı dönemlere ait bilgilerin elde edilebilmesi için kaynak taraması, gezgin notları, eski fotoğraf, harita gibi kaynaklardan da yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meydan, Kültür, Fonksiyonel ve Sosyal Değişim, Namık Kemal Meydanı, Gazimağusa

**BASINDAKİ BİLGİLER İŞİĞİNDA İLK KADIN MİLLETVEKİLLERİMİZDEN
FAKİHE ÖYMEN VE MECLİS'TEKİ ÇALIŞMALARI****Doç. Dr. Selman YAŞAR**

Batman Üniversitesi, selman.yasar@batman.edu.tr

ÖZET

Türk Milletinin çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkması için birçok yenilik gerçekleştiren Atatürk, Türk kadınının Cumhuriyet idaresinde hak ettiği yeri elde etmesi için çalışmıştır. 1926 yılında Medeni Kanun'la yeni haklar edinen, 1930'da Belediye seçimlerine katılma, 1933'te Muhtar seçilme hakkını alan Türk kadını, Atatürk'ün önderliğinde, 5 Aralık 1934 tarihinde kabul edilen kanunla milletvekili seçme ve seçilme hakkını kazanmıştır. 8 Şubat 1935 tarihinde yapılan V. Dönem seçimlerinde 18 kadın milletvekili seçilerek TBMM'ne katılmıştır. Kadınların milletvekili seçme ve seçilme hakkını kazanması, sonrasında yapılan seçimler, ilk kadın milletvekillerinin seçimleri ve TBMM'ndeki çalışmaları kamuoyunda büyük yankı yapmıştır. Dönemin gazeteleri yaptıkları haberlerle ilk kadın milletvekilleri ve TBMM'ndeki çalışmalarıyla ilgili olarak halkı aydınlatmışlardır. Bu milletvekillerinden biri de Fakihe Öymen'dir. Fakihe Öymen, V.Dönem (1935-1939), VI.Dönem (3 Nisan 1939-15 Ocak 1943), VII.Dönem (8 Mart 1944-14 Haziran 1946) İstanbul milletvekiliği ve VIII.Dönem (5 Ağustos 1946-24 Mart 1950) Ankara milletvekiliği yapmıştır. İzmir milletvekili olan Benal Nevzat İştar Arıman ile beraber en uzun süre milletvekilliği yapan kadın milletvekillerindendir. Milletvekilliği döneminde, Bütçe Encümeni'nde görev yapan Öymen, yaptığı çalışmalarıyla TBMM'ne giren diğer 17 kadın milletvekili gibi Atatürk'ün Türk kadınına olan güvenini boşa çıkarmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Kadın, Milletvekili, Fakihe Öymen.

GAZİANTEP'TE CUMHURİYET DÖNEMİ (1940-1965) KAMU YAPILARININ DÖNEMİN MİMARİ ÖZELLİKLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Aslı SACIR

Gaziantep Üniversitesi, asacir@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZGÜLEŞ

Gaziantep Üniversitesi, muzafferozgules@gantep.edu.tr**ÖZET**

Kentler, tarih boyunca kültür ve medeniyetin meydana gelip, geliştiği mekanlar olmuşlardır. Tarihi İpek Yolu güzergahında olan Gaziantep kenti de Kalkolitik Çağ'dan itibaren yüzyıllar boyunca Hitit, Eyyubi, Anadolu Beylikleri, Memluk ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde kentte çok sayıda cami, han, hamam, medrese inşa edilmiş, ticaret ve el sanatları yönünden de ilerleme sağlanmıştır. Osmanlı döneminde ilk olarak 1818-1819 yılları arasında Halep'in kazası olan şehir, 1829 itibarıyla kalıcı olarak Halep'in kazası konumundadır. Birinci Dünya Savaşı sonunda, kent İngilizler ve Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Bu işgal sırasında halkın gösterdiği mücadeleden dolayı kente, 8 Şubat 1921'de "Gazi"lik unvanı verilmiştir. Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte modernleşme yoluna giren Türkiye'de hayatın her alanındaki değişiklikler mimariye de yansımıştır. Öncelikle başkent Ankara olmak üzere diğer Anadolu kentlerinde de birçok kamu ve konut yapıları yapılmıştır. Gaziantep kenti de bu yapılaşmadan payını almıştır. Günümüze kadar Gaziantep kentinin Cumhuriyet öncesi dönemlere ait geleneksel mimarisi hakkında birçok çalışma yapılmıştır. Fakat Cumhuriyet dönemine ait detaylı bir çalışma yoktur. Bu sebeple bu çalışma Gaziantep kentinin Cumhuriyet Dönemi kamusal mimarlık mirasının irdelenmesi açısından bir ilk niteliğindedir. Çalışmanın amacı, Cumhuriyet döneminde Gaziantep kentinde yapılan ve bugün koruma altında olan kamu yapılarını incelemek ve bu yapıları Ankara ve diğer Anadolu kentlerindeki benzer işlevli çağdaşlarıyla karşılaştırarak o dönemdeki mimari anlayış içinde değerlendirmektir. Gaziantep kentindeki, günümüze ulaşmış Cumhuriyet Dönemi kamu yapılarının inşa edildiği zaman aralığı 1940-1965 yıllarına tekabül etmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın kapsamı da belirtilen yıllar arasında inşa edilen kamu yapıları olan Hükümet Konağı Binası, Gar Binası, Merkez Bankası Binası, Gaziantep Lisesi Binası, Ticaret Lisesi Binası ve Sanat Okulu Binasıdır. Kentte aynı süre içerisinde inşa edilmiş konut yapıları olsa da bunlar kapsam dışında tutulmaktadır. Karşılaştırma amaçlı olarak incelenen Ankara'daki yapılar için belirlenen zaman aralığının öncesine geçilebilmektedir. Çalışmada ele alınacak yapılar hakkındaki bilgiler; yapım yılları, mimari projeler ve kimler tarafından yapıldığı, tescil yılları, rölöve çalışması ile ilgili dokümanlar, restorasyon çalışması ile ilgili dokümanlar, ilgili belediyelerden, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu'ndan, Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nden alınarak belirli bir sistematik içinde düzenlenmiştir. Söz konusu yapılar, bu verilere göre analiz edilmiş ve kendi döneminde yapılan ya da aynı fonksiyona sahip Türkiye'deki diğer yapılarla karşılaştırılmıştır. Söz konusu yapılar için yapılan analizlerle, yapıların hangi mimari akımdan etkilendiği, plan ve cephe özellikleri, strüktür ve malzeme özellikleri incelenmiş, bu yapılarda günümüzde bir fonksiyon değişimi olup olmadığı ve yeni işlevlerinin ne olduğu ortaya konulmuştur. Yapılan bu analizler sonucunda, bu yapıların inşa edildikleri dönemin mimari anlayışını ve yine o dönemin teknolojik şartlarını sergileyen canlı birer kanıt oldukları görülmektedir. Bu yapıların Türkiye'deki diğer örneklerle karşılaştırılması sonucu ise, bu dönemde yapılan yapıların mimari özelliklerinin, bölgenin iklimsel özellikleri ya da şehir içindeki konumuna göre şekillenmediği fakat malzeme gereksiniminin yerel imkanlar doğrultusunda kullanıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca bu yapıların kent içinde buldukları mekana özel bir kimlik kazandırdığı ve bu mekanların kent içinde bir toplanma alanı ya da bir çekim alanı haline geldiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gaziantep, Cumhuriyet Dönemi Mimarisi, Kamu Yapıları

Yazar Notu: Bu çalışma, Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZGÜLEŞ tarafından danışmanlığı yapılan, Gaziantep Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nde hazırlanmaya devam edilmekte olan Aslı Sacır'ın "Gaziantep'te Cumhuriyet Dönemi(1940-1960) Kamu Yapılarının Dönemin Mimari Özellikleri Bağlamında İncelenmesi" konu başlıklı, yüksek lisans çalışmasından türetilmiştir.

TARİHSEL SÜREÇTE İNSAN-I KÂMİL ANLAYIŞI VE MEVLÂNA'DA İNSAN-I KÂMİL**Cüneyt UZUNLU**

N. Erbakan Üniversitesi, cuzunlu@gmail.com

ÖZET

İnsan-ı kâmil düşüncesi, uzun ve köklü bir geçmişe sahiptir. İlk olarak nerede ortaya çıktığı tam olarak bilinmese de tarih itibarıyla çok eskilere gitmektedir. Hermes'in yazılarında bu konuyla ilgili ifadeler rastlanmaktadır. Buradan itibaren birçok kültür, din, inanç ve gelenekte insan-ı kâmil fikrini görürüz. Kimi bu konuyu inanç esası olarak görmüş kimisi de sadece bir doktrin, bir nazariye olarak ele almıştır. Bugün kazanmış olduğu anlamıyla İnsan-ı Kâmil fikri, İslam düşüncesine girmeden önce değişik kültürlerde farklı aşamalar kaydederek bir birikim oluşturmuştur. İslam düşüncesi de bu birikimi kendi dinî kaynakları doğrultusunda yorumlamış ve kendine has bir fikir ortaya koymuştur. Bu nedenle İslam'dan önceki bu birikimi bilmek, İslam düşüncesindeki insan-ı kâmil fikrine hem bir temel sağlaması hem de konunun daha farklı olarak değerlendirilmesi umulmaktadır. İnsan-ı kâmil konusu; tarihî süreçte metafiziksel bakış açısıyla ve Mevlâna'nın ideal insan tipini sunuşu olmak üzere iki aşamalı düşünülmüş, insan-ı kâmil fikrinin ortaya çıkışı, metafiziksel gelişimi, farklı kültür ve coğrafyalardaki yansımaları, İslam düşüncesine girişi, İslam düşüncesinde bir doktrin olarak kemale ermesi aktarılmış ve nihayet Mevlâna'nın engin dünyasında bu hamura nasıl şekil verdiği çalışmamızda konu edilmiştir. Kısacası Logos'a yani İnsan-ı Kâmil fikrine toplu bir bakış yapılmış, Mevlâna'nın özellikle Mesnevî'sinde insan-ı kâmil düşüncesini nasıl işlediği beyitler üzerinden tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mevlana, Mesnevi, İnsan-ı kâmil, Logos, Dinler Tarihi

KARADENİZ'İN KUZEYİNDE İKİ KARDEŞ KAVİM: PEÇENEKLER VE KUMAN-KIPÇAKLARIN MÜNASEBETLERİ ÜZERİNE**Arş. Gör. Cihan YALVAR**

Yeditepe Üniversitesi, cihan.yalvar@yeditepe.edu.tr

ÖZET

İki kardeş kavim olarak adlandırılan Peçenekler ile Kuman-Kıpçaklar, 582 yılında Göktürk Kağanlığı'nın ikiye ayrılmasından sonra oluşan Batı Göktürk Kağanlığı'na tabi idiler. Kaşgarlı Mahmud tarafından kaleme alınan *Divan-ü Lugati't Türk'e* göre yirmi dört Oğuz boyundan birisi olarak ifade edilen Peçenekler'in Kuman-Kıpçaklar ile ilk münasebetleri 751 yılında yapılan Talas Savaşı sonrasında başlamıştır. Bu savaş sonrasında Peçenekler, Karluklar tarafından yenilmiş ve Kuman-Kıpçaklar ile komşu olmuşlardır. Hunlar'dan itibaren bilinen Kuzey göç yollarını takip ederek Karadeniz'in Kuzeyi'ne gelen Peçenekler, Kuzey ve Doğu bölgelerinden tekrar Kuman-Kıpçaklar ile komşu olmuşlardır. Karadeniz'in Kuzeyi'nin bizim için önemi Hunlardan başlayarak Kuman- Kıpçaklar'a kadar Türklüğün filizlendiği stratejik noktalardan birisi olmasıdır. Kaynakların zengin bir kavim olarak belirttiği Peçenekler çevresinde bulunan tüm kavimler ile her zaman mücadele halinde olmuşlardır. Bu mücadelelerin en önemli kısımlarını onların Kuman-Kıpçaklar ve Bizans ile yaptığı mücadeleler oluşturmuştur. Bizans İmparatorluğu kendisine türlü zorluklar çıkartan bu kavmi paralı asker olarak ordusuna almış ve onları Anadolu'da Selçuklular'a karşı kullanmıştır. 1087 yılında Bizans ile Peçenekler arasında gerçekleşen Derster; bir diğer adı ile Silistre Savaşı sonrasında bu iki kardeş kavmin arası açılmaya başlamıştır.

Bu sıralarda Bizans İmparatorluğu; Anadolu'dan Selçuklular, Ege bölgesinden Çaka Bey ve Balkanlardan ise Peçenekler tarafından sıkıştırılmış durumdaydı. Bizans, siyaseti gereği Peçenekler ile arası açılan Kuman-Kıpçakları kullanarak 29 Nisan 1091 yılında Lebunium Savaşı'nda Peçenekler'i ağır bir mağlubiyete uğratmışlardır. Böylece Bizans, Balkanlardaki tehdidi ortadan kaldırmış ve Çaka Bey'in Bizans çevresinde oluşturmaya çalıştığı ittifak zincirini de kırmayı başarmıştır. Lebunium Savaşı sonrasında geriye kalan Peçenek gruplarının bazıları Bizans tarafından Vardar Nehri civarına bazıları Macaristan'da yer alan Peşte ve Fertö'ya yerleştirilmiş, geriye kalanlar ise Uzlar'a ve Kuman-Kıpçaklar'a tabi olarak hayatlarını idame ettirmişlerdir.

Bu makalede Peçeneklerin ortaya çıkışları ve Karadeniz'in Kuzeyi'ne ulaşmalarından, siyasi hayatlarının sona ermesine kadar gelişen süreçte Kuman-Kıpçaklar ve dolaylı yoldan Bizans İmparatorluğu ile gelişen ilişkileri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kuman-Kıpçak, Peçenek, Bizans İmparatorluğu, Derster (Silistre) Savaşı, Lebunium Savaşı, Karadeniz'in Kuzeyi.

ABSTRACT

The Pechenegs and Cuman-Kipchaks, which are called two brother tribe, were subject to the Western Turkic Khanate, which formed after the Turkic Khanate split in 582. According to the *Dīwān Lughāt al-Turk*, which was penned by Mahmud al-Kashgari, one of the twenty-four Oghuz tribes, Pechenegs first relations with Cuman-Kipchaks started after the Battle of Talas in 751. After this war, the Pechenegs were defeated by the Karluks and became neighbour to the Cuman-Kipchaks. The Pechenegs, coming from the north of the Black

Sea, which is called as one of the strategic points where the Turkisness started to developed starting from the Huns to the Cuman-Kipchaks, became neighbour to the Kuman-Kipchaks again in the north and east regions. The Pechenegs, which the sources indicated them as a rich tribe, have always been in conflict with all the tribes around them. The most important parts of these struggles were the Cuman-Kipchaks and the Byzantine Empire. The Byzantine Empire took this army as an army of mercenary troops who had difficulties with themselves and used Peceneks against the Seljuks in Anatolia. We also learn that the Pechenegs showed Cuman-Kıpçaks the way of Balkans. After the Silistre war in another name Derster between the Byzantine Empire and the Pechenegs in 1087, the two brothers tribe began to fall out with each other. The Byzantine Empire was in this order squeezed from three sides. Seljuks from Anatolia, Chaka Beg from the Aegean region and Pechenegs from the Balkans blockated Byzantium. The Byzantine Empire whic was trapped in the corner, vanquished Pechenegs in the Lebunium War on 29 April 1091 by using Cuman-Kipchaks which were in bad odour with Pechenegs in accordance their politics. As a result of this war, the Byzantine Empire succeeded in removing both the Pechenegs, which forced itself in the Balkans, and the great danger approaching from the three sides successfully. After the Lebunium War, some of the Pecheneg groups moved to Peşta and Fertö in Hungary, some of them immigrated to the Balkans and inhabited near Vardar River, and some of them were subjected to Oghuz and Cuman-Kipchaks. This article is going to deal with the emergence of Pechenegs and their arrival to the Northern Black Sea and their relations with Cuman-Kipchaks and their indirect relations with the Byzantine Empire up until to the end of their political life.

Key words: Cuman-Kipchaks, Pechenegs, Byzantine Empire, Battle Of Levounion, North Of The Black Sea.

KARAKOYUNLULAR DÖNEMİ İÇİN BİLİNMEYEN BİR KAYNAK: “TÂRİH-İ TÜRKMANİYE”

Yrd. Doç. Dr. Ahmad HESAMİPOUR KHELEJANİ
Batman Üniversitesi, ahmad.hesamipour@batman.edu.tr

ÖZET

Menşeleri Karakoyunlular'a dayanan ve Hindistan'ın doğu Dekken bölgesinde kurulan Kutubşâhîler (1512-1687) zamanında, manzum ve mensur olarak çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerinden biri de Târîh-i Türkmaniye'dir. el-Mevdûd b. Abdullâh Mahmûd en-Nisabûrî tarafından Farsça olarak kaleme alınan Tarih-i Türkmaniye, Karakoyunlular tarihi hakkında yazılmış olan ender kitaplardan biri sayılmaktadır. Mensur bir şekilde yazılmış eserde, daha çok Karakoyunlu padişahlarından Kara Mehmed ve oğlu Kara Yûsuf'un hükümdarlığı ve faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir. Şimdiye kadar bilinmeyen bu eserin iki ayrı nüshası tespit edilmiştir. Bu bildiriye, eserin nüshaları, yazarı, eserin muhtevası ve dili hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Târîh-i Türkmaniye, Karakoyunlular, el-Mevdûd b. Abdullâh Mahmûd en-Nisabûrî, Kara Mehmed, Kara Yûsuf.

BASINDAKİ BİLGİLER IŞIĞINDA 1935 ULUSLARARASI KADIN KONGRESİ

Doç. Dr. Selman YAŞAR

Batman Üniversitesi, selman.yasar@batman.edu.tr

ÖZET

Türk kadınına büyük önem veren Atatürk, gerçekleştirdiği inkılaplar ile Türk kadınının hak ettiği çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkması için çalışmıştır. Bu amaçla 1926 yılında Medeni Kanun kabul edilmiş, 1930 yılında Türk kadınına Belediye seçimlerine katılma, 1933'te Muhtar seçilme ve 5 Aralık 1934 tarihinde kabul edilen kanunla milletvekili seçme ve seçilme hakkını tanımıştır. 8 Şubat 1935 tarihinde yapılan V.Dönem seçimlerinde 18 kadın milletvekili seçilerek TBMM'ne katılmıştır. Kadınların milletvekili seçme ve seçilme hakkını kazanması sonrasında Uluslararası Kadınlar Birliği tarafından 1935 yılında İstanbul'da Uluslararası Kadın Kongresi düzenlenmiştir. Bu kongreye Türk Kadınlar Birliği üyesi kadınlar ile kadın milletvekilleri katılmışlardır. Barış, yasalar önünde eşitlik, kadın özgürlüğü, eşit işe eşit ücret gibi konuların tartışıldığı kongre kamuoyunda büyük yankı uyandırmıştır. Dönemin gazeteleri yaptıkları haberlerle Uluslararası Kadın Kongresi ile ilgili olarak halkı aydınlatmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Kadın, Kongre, 1935, İstanbul.

**DEMİR ÇAĞLARDA DOĞU-GÜNEYDOĞU ANADOLU TARİHİ
COĞRAFYASINDA GAZİANTEP VE CİVARI**

Yrd. Doç. Dr. Sırrı TİRYAKİ
Bingöl Üniversitesi, sirri_tiryaki@hotmail.com

ÖZET

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Orta Fırat Bölümü'nde yer alan Gaziantep kenti, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasındaki geçiş noktasında yer aldığı ve Kuzey Suriye coğrafyasına yakın olduğu için Eski Çağlardan beri sürekli olarak beşerî faaliyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bütünüyle bir plato görünümünde olan Gaziantep coğrafyasının yaşam şartları açısından uygun olması, kentin yerleşme tarihinin Paleolitik Çağ'a kadar inmesine neden olmuştur. Gaziantep kent coğrafyasının prehistorik geçmişinin Paleolitik Çağ'a kadar gitmesi ve neredeyse modern çağlara kadar geçen bütün dönemler boyunca yerleşime sahne olması, kent tarihi açısından önemli bir kültür ve medeniyet birikimini de beraberinde getirmiştir. Örneğin kent coğrafyası sınırları içerisinde gerçekleştirilen arkeolojik kazılar ve yüzey araştırmaları sonucunda, Gaziantep kentinin Eski Çağ tarihine dair önemli buluntular ortaya çıkarılmıştır. Söz konusu bu buluntular, Gaziantep kentinde Eski Çağ'da iskân olan uygarlıklar ve bunların sahip oldukları medeniyet birikimi hakkında önemli fikirler sunmuştur. Demir Çağlarda Gaziantep kent coğrafyasındaki askerî, siyasî ve ekonomik hareketlilik, önemli anlamda Mezopotamya kökenli Asur Krallığı ile Sam'al (Zincirli-İslahiye) ve Kargamış (Gaziantep) coğrafyalarına lokalize edilen "yerel politik güçler" arasında gerçekleşmiştir. Sam'al ve Kargamış gibi kent devletlerinin sahip olduğu hammadde kaynakları, Demir Çağı devletlerinin ekonomileri için oldukça önemliydi. Bahsettiğimiz bu yerel politik güçlerin sahip olduğu hammadde kaynakları ve stratejik konumları, Asur gibi hammadde ve insan gücü kaynağı açısından dışarıya bağımlı olan önemli bir askerî ve politik gücün sürekli olarak bu coğrafyaya askerî seferler düzenlemesine neden olmuştur. Asur seferleri, Demir Çağlarda başta Urartu Krallığı olmak üzere Kargamış, Sam'al, Melid, Tabal, Gurgum gibi Doğu-Güneydoğu Anadolu, Doğu Akdeniz ve Kuzey Suriye coğrafyasında bulunan yerel politik güçlerin kendi aralarında askerî, siyasî ve ekonomik ittifaklar kurmasına neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Demir Çağlar, Gaziantep, Sam'al, Kargamış, Asur, Hammadde Kaynakları

**DENİZLİ’NİN ANTİK KENTLERİNİN DENİZLİ GASTRONOMİ KÜLTÜRÜNÜN
OLUŞTURULMASINA ETKİLERİ**

Öğr. Gör. Mehmet Levent KOCAALAN
Pamukkale Üniversitesi, mlkocaalan@pau.edu.tr

Öğr. Gör. Dilek ŞENEL
Pamukkale Üniversitesi

ÖZET

Denizli’de ilk belirgin yerleşim M.Ö. (261-245) yılları arasında, Suriye Kralı IIç Antiyokustheos tarafından Eskişehir köyünde kraliçe adına kurulmuş ve Laodike’nin kenti anlamına gelen “Laodikeia” adı verilmiştir. Daha sonra sırasıyla, Lidyalılar, Persler, Makedonyalılar, Romalılar ve Bizanslıların denetimine girmiştir. 1429 tarihinden itibaren Osmanlı İmparatorluğuna geçen kentin sahip olduğu zengin tarihi ve kültürel değerlerinin oluşmasına zemin olmuş ve zengin bir gastronomi kültürünün ortaya çıkmasına neden olmuştur. Denizli’de tarih boyunca kurulmuş 19 antik kentten, Colossia, Laodikeia, Hierapolis ve Attuta, tarihten günümüze en fazla iz bırakan antik kentlerin başında gelmektedir.

Bir toplumun mutfağı, tarihinin her yönünü yansıtır. Çünkü toplumun kültürü, inançları, ekonomisi ve siyaseti mutfağında izler bırakır. Başka toplumlarla yaptığı temas ve alışverişler de mutfak kültürünü etkiler. Denizli’de tarihi boyunca değişik medeniyetlerin yaşaması, Denizli mutfağının gelişmesinde ve çeşitlenmesinde önemli katkısı bulunmaktadır. Denizli mutfağının temelini sebze yemekleri oluşturmaktadır. Özellikle patlıcanlı yemekler, mutfağın lokomotif ürünlerinin başında gelmektedir. Kuzu etinden yapılan Denizli kebabı yarma buğday ile etten yapılan keşkek, tarihin denizliye hediye ettiği sıra dışı yemeklerin başında gelmektedir. Bu yemekleri destekleyen kuru bürülce çorbası, çaput aşı, patlıcanlı soğan, biber tatarı, ballı tahinli pide ve Tavas baklavası, bölgeye özgün tatların başında gelmektedir. Denizli yöresi, şarapçılık konusunda da, Türkiye’nin en önde gelen ili konumundadır. Osmanlı imparatorluğunda orduya kılıçların ve mutfaklara bıçakların üretimi, Yatağan ilçesinde yapılırdı. Bu bildiride, Denizli’nin antik kentleri ışığında, Denizli gastronomisinin gelişimi üzerinde durularak, Türkiye’nin en fazla yerli ve yabancı turistini gezdiği yer olan Pamukkale’yi bünyesinde bulunduran Denizli ilinin, gastronomi yönünden marka olabilmesi için, yapılması gereken hususlar üzerinde durulacaktır. Denizli ilinin mutfak kültürü incelenerek, gelişim noktaları incelenecek ve önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Denizli, antik kentler, gastronomi, mutfak kültürü.

OSMANLI SARAY ÇADIRLARI VE ÇADIRLARDA KULLANILAN MOTİFLER

Öğr. Gör. Merve SERİNÖZ DANIŞMAN
Gazi Üniversitesi, mervedanisman@gazi.edu.tr

ÖZET

Türk insanını Orta Asya' dan beri doğal etkenlerden ve düşmanlardan koruyarak, birer sığınak olan çadırlar, içlerinde yaşayan insanların ekonomik, inanç, gelenek, görenek, hayat tarzı, süsleme sanatlarını kısaca kültürlerini çeşitli yönleriyle devam ettiren bir yapıya sahiptir. Özel mahremiyet alanı olan çadır, geceleri ve kötü hava koşullarında sığınılan bir mekan iken, gündüzleri ve uygun hava koşullarında başlıca yaşam alanı çadırın önüdür. (Köse; 2005:176)

Göçebe hayatı içinde Türk çadırlarında yaşam tarzı en az eşya ile sadeliği yansıtmış, pratik, hafif ve kullanışlı eşyalar ile yaşamak ön planda olmuştur.

Osmanlı saray çadırları özellikle de süslemeleri Türk Süsleme Sanatı tarihi alanında büyük bir boşluğun dolmasını sağlamaktadır. Çadırın ana yapısı, süslemeleri, kültür özelliklerinin taşıyıcılığını yapması açısından Türk Sanatı için çok önemlidir. Türk çadır süslemelerinin incelenmesi açısından yeni bir bakış açısı sunulmuştur.

Osmanlı saray çadırlarında batı kültürünün de etkisi görülmüştür. 17. yüzyıl çadır sistemlerinde ve tekstillerinde renk, konu, teknik ve desen bakımından sadelik görülürken yüzyılın sonlarına doğru Avrupa sanatı etkisiyle renklerin arttığı malzemelerin cins ve kalitelerinin değiştiği, desenlerin aslına uygun sadelikten uzak bir biçimde uygulandığı görülmektedir.

18.yüzyılda da batı etkisi devam etmiş, desen ve motifler karmaşık bir biçimde uygulanmıştır. 19.yüzyılda ise Barok ve Rokoko tarzı, çadır süslemeleri görülmüştür.

Bu çalışma kapsamında, Osmanlı Saraylarında kullanılan çadırların kullanım amaçları, malzeme özellikleri ve süslemeleri konu olarak ele alınmış olup, konu ile ilgili bütünlük sağlaması açısından 3 adet modernleştirilmiş çadır tasarımı çizilerek, bildiri içerisine yerleştirilmiştir.

Anahtar Kelime: çadır, süsleme, motif, Osmanlı

ZİLE'DE GELENEKSEL KONUTLARIN MİMARİ BEZEMELERİ**Öğr. Gör. Uğur DEMİRBAĞ**

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ugur.demirbagenco@hotmail.com

ÖZET

Zile, Orta Karadeniz Bölümü'nün illerinden Tokat'a bağlı bir ilçe merkezidir. Tarihi bir değere sahip olan Zile, eski zamanlarda bir kale şehri olarak kurulurken, zaman içerisinde geniş bir coğrafyaya yayılmaya başlamıştır. Zile; yıllardan beri süregelen tarihi, bulunduğu konumundan dolayı zengin özelliklere sahip bir kenttir. Batı Anadolu'ya bağlayan önemli ulaşım aksları üzerinde bulunduğu sıralarda Zile'nin önemi daha da büyüktü. Ana ticaret akslarından olan İpek Yolu üzerinde bulunması, Zile'nin hem ekonomik hem toplumsal hem de siyasal açıdan kalkınmasını hızlandırmaktaydı. Bu durum hem ülke ve bölge içindeki yerine hem de buna bağlı olarak toplumsal ve ekonomik yapısına yansımıştır. Şehir, Zile Ovası'nın kuzeybatı bölümünde yer almaktadır. Tarih boyunca birçok toplulukların yerleşim alanı olmuştur. Zile'nin ilk kuruluş yerinin belirlenmesinde öncelikle savunma alanı etkili olmuştur. Antik Çağ'da "Zelitis" adıyla bilinen Zile ovası ve çevresi, 5000 yıldan bu yana 14 uygarlığa sahne olmuştur. Hitit, Frig, Pers, Pontus, Roma, Bizans ve Türkler zamanında üst üste iskân edilmiştir. Osmanlı döneminde Zile'nin büyük bir kısmı dışardan gelen isyancılar tarafından yakılıp yıkılmıştır. Cumhuriyet döneminde Zile, daha çok güney, batı ve kuzeydoğu yönlerinde gelişme göstermiştir. İlk gelişme, güneyde İstasyon caddesi çevresinde ve şimdiki Sağlık merkezinin güneyindeki sahada meydana gelmiştir. Zile'de ikinci gelişme sahası, batıda Çekerek Caddesi'nin her iki yanında uzanan alanda meydana gelmiştir. Zile'de geleneksel konutlar genellikle Zile Kalesi'nin eteğinde toplanmıştır. Konutlar eğimin fazla olduğu yerlerde sıralanmıştır. Konutların planı genellikle iç ve orta sofalı olup dışı kapalıdır. Yapılar tek katlı olmakla birlikte iki ve üç katlı olan evler de bulunmaktadır. Konutlarda bezeme genellikle sofanın tavan kısmında karşımıza çıkmaktadır. Burada geometrik şekiller ve kenarları dilimli birtakım çiçeği andıran motifler bulunmaktadır. Bunun dışında yer yer duvarlarda birtakım bitkisel ve geometrik süslemeler görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zile, Mimari, Süsleme, Teknik.

EĞİTİM BOYUTU İLE ANADOLU SÜSLEMELERİNDEKİ GEOMETRİ

Yrd. Doç. Dr. Elif BAHADIR

Yıldız Teknik Üniversitesi, elfbahadir@gmail.com

ÖZET

“Matematik bir düşünme yoludur, bir sanattır, yapıların ve ilişkilerin bir çalışmasıdır” (Altun, 2005). Geometri ve sanat, birbirleri ile bağlantılı olup birbirlerini destekleyen iki alandır. Sanatta geometrinin kullanımı, yüzyıllardan beri süregelen bir süreçtir. Sanat eserlerinin geometrik olması, onlara estetik değerler kazandırmaktadır. Yeni yetişen nesillere estetik duyguların kazandırılması ve informal geometrinin öğretilmesinin desteklenmesi Milli Eğitim Bakanlığı'nın genel amaçları arasında da yer almaktadır. İnfomal geometri, kişinin çevresindeki objeler hakkındaki uzamsal düşüncesinin gelişmesini amaçlar (NCTM, 1989). Matematik dersi öğretim programı ve kılavuzunda matematik eğitiminin amaçları arasında ‘Matematik ve sanat ilişkisini kurabilecek, estetik duygular geliştirebilecektir’ (MEB, 2011) maddesine dayanarak informal geometrinin öğretilmesi önem taşımaktadır. İslam süslemelerinin matematik bakış açısından, oldukça ilginç olduğunu ve matematiğin, özellikle geometri öğretiminde bu süslemeleri incelemenin faydalı olabileceğine dair literatürdeki vurgulara rastlanmaktadır. (Majewski, 2011). Osmanlıda , Selçuklu’ dan miras olarak alıp geliştirdiği, geometrik şekillerden oluşan süsleme tekniğinin önemli bir yeri vardır. Milli eğitimin müfredatında düzgün çokgenlerle yapılan süsleme örneklerinin ders içeriklerine dahil edilmesi öğrencilerimizin milli kültür öğeleri ile geometrinin anlaşılması ve gerçekçi öğelerle matematik yapıma anlayışına katkı sağlayacaktır. Anadolu süslemelerinde kullanılan düzgün çokgenlerin oluşumu, bir çember içine çizilen ve etrafında dolanan şekillerin oluşturulması, açılarının ve doğrularının verilen bir sayı kadar eşit parçaya bölünmesi, şekillerin yansıma, öteleme ve dönmeleri, simetri grupları, süslemelerin renklendirilmesi ve daha pek çoğu süsleme örneklerinde görülmektedir. Öğrencilerin uygulamalı olarak süsleme örneklerini derslerinde işlemelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, İslam’ın geometrik süslemeleri matematik ve sanatın bir birleşimi olarak matematik öğretiminde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Geometri Öğretimi, İnfomal Geometri, Anadolu’da Geometrik Süsleme

MEVLEVİ KIYAFETLERİNDEN SEMAZEN GİYSİSİNİN KADIN GIYİMİNE UYARLANMASI VE SELÇUKLU DESENİ İLE SÜSLENEN ÖRNEK BİR ÇALIŞMA**Öğr. Gör. Serap MUTLU**

Gazi Üniversitesi, serap_arbc@hotmail.com

Öğr. Gör. Selma ÖNBAŞ

Kocaeli Üniversitesi, selma.onbas@kocaeli.com.tr

ÖZET

Ulusların en değerli hazineleri onların kültür zenginlikleridir. Bu değerleri oluşturanlar ise, ulusların manevi mimarlarıdır. Bu mimarlar, toplumları ortak inanç, amaç, duygu, düşünce ve manevi değerler etrafında toplayan, ulusal ve evrensel değerleri yaratan güç kaynaklarıdır. İnsanlık düşüncesinin mimarı ve gönüller sultanı Mevlana, 13. yüzyıldan günümüze uzanan ve insanlık sürdüğçe yaşayacak bir düşünce birikiminin ve sevgi pınarının örnek temsilcisidir. Hz. Mevlana ilhamıyla oluşup ve gelişen, Türk tarihinin inançlarının bir parçası olan sema, Mevlevi ayinlerinin vazgeçilmez raksıdır. Bu raksı yapanlara semazen denir. Semazenlerin Sema (dönme) işlemini yaparken giydikleri özel kıyafetleri vardır. Bunlar sırasıyla, sikke, tennure, kuşak (elif-lamet), mintan, güldeste ve hırkadan oluşmaktadır. Araştırmada yöntem olarak ilk önce kütüphanelerdeki kaynaklar taranmış, Mevlana müzesine gidilerek semazen kıyafetleri incelenmiştir. Bugün aynı merasimi icra edenlerle, yani semazenlerle birebir konuşularak sema, sema ayini ve semazen kıyafetleri hakkında özel bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırma ve çalışmalar da semazen kıyafetinin günümüze kadar hiçbir değişikliğe uğramadan geldiği, sema ayinlerinde erkekler tarafından giyildiği görülmüştür. Çalışmalarda semazen kıyafetlerinin her bir parçası incelenerek, model özellikleri bozulmadan kadın kıyafetine uygulanmıştır. Anadolu Selçuklu eserlerindeki desenlerden yararlanılarak applike tekniği ile kıyafetlere süslemeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mevlana, Mevlevi, Sema, Semazen.

GAZİANTEP' DEKİ TURİSTİK MEKÂNLARIN ÖNCELİKLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN BİR KARAR DESTEK SİSTEMİ ÇALIŞMASI**Arş. Gör. Ukbe Üsame UÇAR**Fırat Üniversitesi, ukbeusameucar@gmail.com**Doç. Dr. Figen BALO**Fırat Üniversitesi, fbalo@firat.edu.tr**ÖZET**

Turizm birçok ülke ve şehrin temel geçim kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Devletler bu alan ile ilgili çeşitli yatırım politikaları gerçekleştirmekte, birçok girişimci bu sektöre ciddi harcamalar yapmakta ve büyük kazançlar sağlamaktadır. Kültürlerin birbiriyle kaynaşması ve daha barışçıl bir toplumun oluşması açısından da turizm büyük bir önem arz etmektedir. Turistik seyahatler ülkelerin ya da şehirlerin dış dünyaya baka yüzü olmakta, dış dünyadaki insanlar ilgili bölge hakkında bu turistler sayesinde bilgi almaktadır. Alınan bilgilerin olumlu olması ilgili bölgedeki turist sayısının artmasına ve maddi kazançta neden olurken, olumsuz yönde oluşan bir imaj bölgenin turizm faaliyetlerinde ciddi kayıplara neden olabilmektedir. Turistik seyahatler genelde insanların tatil dönemlerinde gerçekleştirdikleri bir faaliyet olmakta ve izin/tatil sürelerinin kısa olması nedeniyle bu seyahatlerin iyi bir şekilde planlanması gerekmektedir. Birçok turizm bölgesinde tarihi ve kültürel eserlerin çok olması, birçok doğal güzele ev sahipliği yapması ve coğrafik koşullar nedeniyle kısa sürelerde tüm bölgenin gezilmesi mümkün olmamaktadır. Turistler bu nedenlerden dolayı ilgili turizm bölgesinde kalite vakit geçirememekte, önemli yerleri görememekte ve memnun bir şekilde ayrılmamaktadır. Turizm acentaları bu durumdan olumsuz etkilenmekte, prestij ve maddi kayıplar yaşamaktadır. Bu çalışmada birçok medeniyet ve doğal güzele ev sahipliği yapan Gaziantep ili ele alınmakta ve turistlere ilgili bölgede ziyaret edilebilecek mekânlar için Analitik Hiyerarşik Proses yöntemine dayalı bir öncelik sırası oluşturulmaktadır. Öncelik sırasının oluşturulmasında turizm-seyahat ile ilgili çeşitli kriterler belirlenmekte, kriterlerin değerlendirilmesinde ise uzman görüşlerinden yararlanılmaktadır. Bu sayede analitik yöntemlere dayalı olarak turistlerin kısa sürelerde daha verimli vakitler geçirmesi amaçlanmakta ve turizm acentalarının daha kaliteli tur rotaları oluşturmasına yardımcı olunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Karar Destek Sistemi, Analitik Hiyerarşik Proses, Gaziantep

**YÖRESELDEN EVRENSELE GİYSİ TASARIMINDA BİR SARAY KUMAŞI
“KUTNU”**

Öğr. Gör. Nuray DEMİREL AKGÜL
Gazi Üniversitesi, nuraydemirel@gazi.edu.tr

ÖZET

Bir toplumda geçerli olan ve gelenek halinde devam eden her türlü dil, duygu, düşünce, inanç, sanat ve yaşayış öğelerinin tümü olan kültürün altı özelliği bulunmaktadır: Kültür toplumsaldır, kültür tarihseldir, kültür öğrenilip aktarılması gereken bir kalıttır, kültür işlevseldir, kültür birlik içinde çokluk, farklılık demektir, kültür devingendir ve değişkendir (Turan, 1994: 13-20).

Kültür, insan topluluklarının kimliklerini gösteren ve onları birbirlerinden ayırt eden özelliklerdir. Kültür, bütün bir toplumun yaşam biçimini oluşturur ve bu oluşum sırasında insanlar birtakım simgeler ve eşyalar yaratırlar. Bu hal ve hareket kodlarını, giyim kuşamı, dili, özel törenleri, davranış normlarını ve inanç sistemlerini kültür içine alır. Giyim bütün olarak bir kültür ürünüdür ve doğrudan doğruya insanla ilgili olduğundan, insanın yaşam biçimini belirten göstergelerden biridir.

Giyim ve kuşam, çıkış noktası korunma olmasına karşın kültürel gelişim sürecinde geniş fonksiyonlar yüklenmiş bir olgudur (A. Crawley, 1994:40). Ülkemizin her yöresi kendine özgü kültürel özelliklere sahiptir. Her yörenin kültürü ise tarihi, coğrafi, ekonomik ve etnik olarak pek çok etmene bağlı oluşmuştur. Benzer özellikler olmasına rağmen giyim biçimleri bölgelere göre değişmektedir (Tezcan, 1999: 264). Gaziantep yöresi de gerek tarihsel gelişimi gerekse coğrafi konumu nedeniyle ülkemizin önemli yörelerindedir. Yöre tarihinde pek çok kez yönetim değiştirmiş olsa da geleneksel el sanatlarını yitirmemiş ve günümüze kadar üretimini sürdürmüştür. Araştırma konusu olan kutnu kumaşlar da bunun en önemli örneklerindedir.

Günümüzde Gaziantep'in önemli el dokumalarından olan kutnu üretimi çok fazla olmamakla birlikte turistik amaçlı olarak yapılmakta ve gereksinimi karşılamaktadır. Kutnu adını Arapça kut'ndan alır. Tarihte özellikle kaftanlarda sarayın önemli dokuma kumaşlarından biri olmuştur. Kültürel değerleri yaşatmak; onları saklamak ve korumakla gerçekleştirilebileceği gibi onlara yeni yorumlar kazandırarak özünü kaybettirmeden varlığını yeniden yansıtmakla da mümkün olabilmektedir. Bu kapsamda çalışma, varolan kültürel değeri yeniden yorumlamak ve somut çıktıları geleceğe aktarmak üzerine yapılan bir modeldir.

Araştırmanın amacı, var olan kaynaklar ışığında, kutnu kumaşlarının dokuma kumaşlar içindeki yerini araştırmak, kutnu kumaşın tarihi önemini irdelemek ve günümüzdeki örneklerini modern giysi tasarımlarına dönüştürmektir. Çalışma kapsamında; Gaziantep'in kültürel mirası ve saray kumaşı olan Kutnu'dan, farklı giyim elemanları özgün tasarımlarla yeniden yorumlanmıştır. Çalışma, geleneksel, tarihi değerler ve kültürel açıdan önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Geleneksel, Giyim, Modernize, Tasarım

ŞEHZADE KAFTANLARININ MOTİF VE KOMPOZİSYON ÖZELLİKLERİ

Öğr. Gör. Merve SERİNÖZ DANIŞMAN
Gazi Üniversitesi, mervedanisman@gazi.edu.tr

ÖZET

Kaftan genel anlamda, önden açık, boyu kısa veya uzun olabilen bol üst giysisi olarak tanımlanabilir.

Osmanlı sultanları giyim kuşama çok önem verir, lüks kumaşlardan dikilmiş kaftanlar giyerlerdi. Padişah ve şehzadelerin giysilerinde değerli kumaşlar kullanılırken, vezir ve diğer devlet adamlarında daha düşük kalitedeki kumaşlardan kaftan yapılırdı. Padişahların kaftanları özellikle, seraser, çatma, kadife, atlas, kemha gibi kumaşlardan yapıldığı görülmektedir. (GÖNÜL,1965:3674)

Kaftanlar ölen padişahların kıyafetlerinin saklanması geleneği ile günümüze kadar gelmiştir. Bugün birçok Topkapı Sarayı'nda sergilenmektedir.

Bu sebeptendir ki, kaftanlar önemini ve özelliğini kaybetmemiş, günümüzde de düğünlerde, kına gecelerinde sembolik olarak, yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Şehzadelerin ve hanım sultanların kıyafetleri de, hiç şüphesiz onlara olan ilgi ve verilen önemin en belirgin ifadeleridir. Topkapı Sarayı'nda 16.yy dan itibaren, bebeklikten, on beş on altı yaşına kadar gençlerin giydiği kıyafetlerden oluşan zengin bir koleksiyon vardır. Bu kıyafetlerin çoğu sarayın eşyası olarak hazineye kaydedilerek, günümüze ulaşan eserlerdir. (KABLAN, 1999:71)

Bu çalışmada; Osmanlı Dönemi'nde şehzadelerin kullandığı çocuk kaftanlarının, örneklerine ulaşılarak, bu kaftanların kullanım alanları, özellikleri ve kaftanlarda kullanılan kumaş türleri, motif ve kompozisyonları konu olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: kaftan, şehzade, padişah, Osmanlı, süsleme

**GAZİANTEP' TEKİ YEMEK MEKÂNLARININ MÜŞTERİ GÖRÜŞLERİNE
DAYALI ANALİZİ****Arş. Gör. Ukbe Üsame UÇAR**

Fırat Üniversitesi, ukbeusameucar@gmail.com

Doç. Dr. Figen BALO

Fırat Üniversitesi, fbalo@firat.edu.tr

ÖZET

Bazı turizm merkezleri doğal ve tarihi güzelliklerin yanı sıra yemek kültürü ile de önemli bir cazibe merkezi olma özelliği taşımaktadır. Gaziantep' te yaklaşık 291 yemek çeşidi ile bu cazibe merkezlerinin başında gelmekte ve bu sayı ile Türkiye' nin en zengin mutfağı unvanına sahip olmaktadır. Gaziantep ilinin tarihi ipek yolu güzergâhında olması, birçok medeniyete ev sahipliğı yapması ve kültürel dokusu bu zenginliğe etki eden faktörlerin başında gelmektedir. Birçok turistin Gaziantep şehrini ziyaret etmesindeki temel nedenlerden birini ilgili coğrafyanın zengin mutfağı oluşturmaktadır. Gaziantep' de ise bu zenginliklere sahip birbirinden kaliteli ve lezzetli birçok yemek mekânı bulunabilmektedir. Bu mekanlar arasında kalitece en iyisini ve fiyatça en uygununu bulmak zor olmakta ve oldukça zaman almaktadır. Çoğu insan belki hayatlarında bir kere Gaziantep e gelmekte, bu bağlamda onlara en iyi hizmetin sunulması ilgili şehir ve bölgenin yemek kültürü hakkında izlenim oluşturmaları açısından büyük bir önem arz etmektedir. İyi bir izlenim turistlerin sonraki zamanlarda da bu şehre gelmesine neden olmakta, kendi ülke ya da şehirlerinde bulunacakları tavsiyelerle de ilgili coğrafyanın turizm gelirleri ve turist sayısı üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahip olacaktır. Kötü bir izlenim ise maddi kayıplar yanında ilgili şehir ve yemek kültürü üzerinde büyük bir prestij kaybına neden olacaktır. Bu çalışmada belirtilen olumsuz etkilerden kurtulmak ve daha iyi bir izlenim bırakmak için Gaziantep'te hizmet veren yemek mekanları çeşitli kriterler altında uzman görüşlerine dayalı olarak Analitik Hiyerarşik Proses metodu ile önceliklendirilmiş, bu sayede turistler ile turizm acentaları için kalite ve uygun mekanların belirlenmesi için bir karar destek sistemi oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Yemek Mekanları, Karar Destek Sistemi, Analitik Hiyerarşik Proses, Gaziantep

GELENEKSEL ANTEP İŞLEMELERİ VE HARDANGER NAKIŞININ TEKNİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Öğr. Gör. Zekiye ŞENTÜRK
Gazi Üniversitesi, zreyhan@gazi.edu.tr

ÖZET

Antep işi Gaziantep halkı tarafından yaygın olarak yapılan kültürümüz içinde önemli bir yere sahip olan bir işleme çeşididir. İlk yapılış tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber uzun yıllardır yapıldığı bilinmektedir. Antep işi geçmişten günümüze özelliğini kaybetmeden sadece kullanım alanları değişerek gelmiş ve halen yaygın olarak yapılmaktadır. Turistik değerinin fazla olması ekonomik yönden yöre halkına önemli ölçüde yarar sağlamaktadır. Antep işi, en ve boy iplikleri eşit dokunmuş kumaşlar üzerinde ipliklerin kesilip çekilmesiyle oluşturulan ajurlardan meydana gelir. Beyaz üzerine beyaz çalışılabildiği gibi çeşitli renklerin birlikte kullanılmasıyla da çok güzel işlemler yapılabilir. Doğadaki birçok figür Antep işinde kullanılmış kadınlarımız duygularını en güzel bu şekilde ifade edebilmişlerdir.

Almanya'da ve İskandinav ülkelerinde, özellikle Norveç'te çok popüler ve geleneksel olan Hardanger nakışı; Geleneksel nakışlarımızdan Antep İşi'ne olan benzerliği ile dikkat çekerken , sadeliği, zarafeti ve kolaylığı ile ülkemizde talep görmeye ve pek çok alanda uygulanmaya başlanmıştır. Yapılan bu çalışma da amaç; geleneksel nakışlarımızdan olan Antep işinin Hardanger nakışı ile aralarındaki benzerlikleri ve farkları ortaya koymak, her iki işleme tarzının da karakteristik özelliklerini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: İşleme, Antepişi, Nakış, Hardanger, Geleneksel Sanatlar

TÜRKLERDE SEMBOLLER: EJDERHA

Hakan ERTUĞRAL

Yeditepe Üniversitesi, hakanertugral@gmail.com

ÖZET

Semboller, milletlerin tarihlerinde yaşadıkları olayların, deneyimlerinin izlerini taşırlar. Sembollerin tarihi de insanlık tarihi kadar eskidir denebilir. Bu semboller, günümüzde bizlere üretildikleri döneme ait yaşayış biçimleri, dini inanışlar, kültürel ilişkiler ile ilgili bilgiler vermektedir. Aynı şekilde, komşu milletlerin ilişkileri ile ilgili fikirlerde sembollerin kullanımlarından yola çıkarak yorumlanabilir. Semboller, gerek süsleme motifleri olarak gerek dini anlamlar taşıyarak karışımıza çıkar. Ejderha figürü en eski ve en eski tabiatüstü varlıklardan biri olması sebebiyle ve pek çok farklı millet tarafından, farklı anlamlar yüklenerek kullanılması bakımından dikkate değer bir semboldür. Milletler kullandıkları bu sembole farklı isimler vermeyi ihmal etmemişlerdir. Şüphesiz bu durum her milletin kendi kültürünün, yaşadığı coğrafyanın ve dünya görüşünün bir sonucu olarak ortaya çıkar. Ejderha motifi, Çin sanatının temelini teşkil etmesine rağmen sadece onlara özgü kalmamıştır. Orta Asya'da yaşarken çevre milletlerle askeri, ticari etkileşimlere girmiş Türkler, Anadolu'ya geldikten, İslam dinine geçtikten sonra da geçmişteki alışkanlıklarını hemen kaybetmemiştir. Çinliler tarafından Mo-tun'un soyunun ejder soyu olarak görülmesi, motifin Türklerle ilgisi olduğunu ortaya koyması bakımından dikkate değerdir. Çoğu Asya kavminin sanatında ve kültüründe yer etmiş olan ejderha motifi, Türklerle beraber Anadolu'ya geldikten sonra da yaşamaya devam etmiştir. İlk Türk yerleşimlerinden olarak kabul edilen ve Anadolu'nun kapılarının Türklere açıldığı Malazgirt Savaşı'nda da kritik rolü olan Ahlat şehrinde bulunan Selçuklu mezar taşlarında, yani İslamiyet sonrası bir devirde bile Türkler tarafından kullanıldığı tarafımızca yapılan başka bir çalışmada tespit edilmiştir. Ahlat mezar taşlarının bazılarında bu figür rahatlıkla gözlemlenebildiği gibi tarafımızca fotoğraflanmıştır. Bu figürle ilgili bu çalışmada bilgi verilecektir. Çin ile olan etkileşim v Motifin değişik kültürler için anlamı, orijini ve Türklerin bu sembolü nasıl kullandığı kısaca açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sembol, Çin, Ahlat, Ejderha, Motif, Türkler

TEKFUR SARAYI ÇİNİLERİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Göksu Özden Öner

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, goksuozdenoner@outlook.com

ÖZET

Çini, Türk sanatı içerisinde yüzyıllarca varlığını sürdürmüş, Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan yolculuğunda çeşitli teknik/üslupsal gelişmeler ve etkileşimler sonucunda Osmanlı Mimarlığının en önemli süsleme elemanlarından biri olmuştur. 16. Yüzyıl boyunca İmparatorluğun en gözde yapılarının duvarlarını süsleyen ve dünya sanat literatüründe önemli bir yer edinen Osmanlı çinileri, 17. Yüzyılda teknik ve estetik kusursuzluğunu yitirmeye başlamıştır. Özellikle mimariye bağımlı çini üretimi, devletin içerisinde bulunduğu olumsuz ekonomik koşulların etkisiyle de 18. Yüzyılda durma noktasına gelmiştir. Lale Devri'nin ünlü sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa, çininin yeniden değer kazanması ve yapıların içerisinde yerini alması gayesiyle girişimlerde bulunmuştur. Bu girişimler sonucunda, 18. Yüzyıl başında Tekfur Sarayında bir atölye kurularak çini üretimine başlanmıştır. Yaklaşık 15 yıl boyunca aralıklarla çini üretimi devam eden atölyede, geleneksel İznik çinilerinin teknik ve estetik seviyesine ulaşabilmek amaçlanmış ancak tam anlamıyla başarılı olunamamıştır. Tekfur çinileri, her ne kadar üretim kalitesi bağlamında beklenen başarıya ulaşamamış olsa da, dönem özelliklerini yansıtan motifleri, üç boyutlu ve perspektifli tasvirleri ile belirleyici özellikler kazanmıştır. İmparatorluğun başkentinde, gerek çinilerin imalat süreci ile aynı dönemde inşa edilen gerekse inşası uzun yıllar önce tamamlanan bazı yapıların Tekfur çinilerine ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. Çeşitli kaynaklarda çinilerin bu yapılar içerisindeki varlığından söz edilmesine rağmen bugün söz konusu yapıların bir kısmında, farklı sebeplerden dolayı Tekfur çinilerine rastlanamamaktadır. Bu bildiriye, Osmanlı Dönemi çinilerinin tarihsel evreleri ve bölgesel özellikleri göz önüne alınarak, Türk Çini sanatında oldukça kısa bir dönem üretilen Tekfur Çinilerinin teknik ve üslup özelliklerinden kısaca bahsedilecek, üretilen çinilerin yerleştirildiği bilinen yapılar ayrıca ele alınacaktır. Özellikle daha önce farklı yayınlarda yer almasına rağmen bugün yapılar içerisinde bulunamayan çinilere değinilecek, mevcut çinilerin ise güncel durumları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çini, Sanat, Osmanlı Çini Sanatı, Tekfur, Tekfur Çinileri.

MATEMATİKSEL DÜŞÜNCENİN KÜLTÜREL İFADESİ: ETNOMATEMATİK**Yrd. Doç. Dr. Elif BAHADIR**

Yıldız Teknik Üniversitesi, elfbahadir@gmail.com

ÖZET

Matematiksel düşünce kültür ile birlikte etkileşim içindedir ve bölünmez bir bütün oluştururlar. Etnomatematik, kültür ile matematik arasındaki ilişkiyi açıklamak için kullanılan bir terimdir. Geleneksel toplumların matematiksel düşünceleri üzerine araştırmalar etnomatematiğin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Etnomatematik, matematiğin doğasını anlamamıza yardımcı olur ve matematiğin, kişinin kendisi başta olmak üzere aynı gezegeni paylaşan diğer insanlara olan katkısını anlamamızı sağlar. Etnomatematik, çok kültürlü veya geleneksel toplumların matematiksel düşüncelerinin çalışmalarına yansımaları ile ilgili bilgiler verir. Matematiksel düşünce, insanların bir soruna birçok açıdan hızlı ve sistematik çözümler bulmaya çalıştığı bir yaklaşımdır. Matematiksel düşünceleri araştıran etnomatematiğin rolü, tarihi ve kültürel bağlamda göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür. Bu çalışmada etnomatematiğin Anadolu kültüründeki bazı yansımalarının tanıtılması hedeflenmiştir. Etnomatematik, tarihî-kültürel alanda matematiğin önemli bir yere sahip olduğunu tasvir etmektedir. Anadolu kültürü bu hazinelerle doludur. Öğrencilerin kendi toplumlarının kültürlerindeki matematik anlayışlarını görmeleri milli kültür şuurunun gelişmesi açısından önemlidir. Etnomatematik temelli bir eğitim programı ve matematiksel problem çözme faaliyetleri matematik derslerini daha eğlenceli hale getirmeye yardımcı olmanın yanında milli kültüre has matematiksel düşüncelerin eğitim programlarında yer alması ve etnomatematik çerçevesinde bir müfredat modeli geliştirilmesi yeni nesillerin kültürel matematik anlayışlarına etkin bir şekilde sahip çıkmalarını ve daha iyi anlamalarını sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Etnomatematik, Matematiksel Düşünce, Kültür

**ARKEOLOJİK SİTLERİ SERGİLEME YAKLAŞIM VE UYGULAMALARI:
KAISERPFALZ WERLA ARKEOLOJİK PARKI (ALMANYA) ÖRNEĞİ****Yrd.Doç.Dr. Aysun TUNA**İnönü Üniversitesi, aysun.tuna@inonu.edu.tr**Prof. Dr. Bülent YILMAZ**İnönü Üniversitesi, bulent.yilmaz@inonu.edu.tr**ÖZET**

Çağdaş toplumlarda tarih bilinci ile kültürel belleğin oluşması kültürel mirasın sürekliliğine dayanmaktadır. Kültürel mirasın sürekliliği ise, öncelikli olarak mirasın korunması ve topluma aktarımı ile sağlanabilmektedir. 2008 yılında ICOMOS'un hazırladığı “*Kültürel Miras Alanlarının Algılanması ve Sunumu*” tüzüğünde kültürel varlıkların sergilenmesi, topluma tanıtılması ile ilgili temel ilkeler belirlenmiştir. Tüzükte; kültürel miras alanlarının sunumu kapsamında yapılacak çalışmalarda mevcut alanın sosyal ve fiziksel coğrafyasının dikkate alınması ve sürdürülebilirlik ilkesine uygun olarak kurgulanması gerekliliği vurgulanmıştır.

Somut kültürel mirası tanımlayan arkeolojik verilerin topluma sunumu uzun yıllar boyunca bugün de müzeler aracılığı ile gündeme gelmektedir. 20.yy'da küreselleşme olgusunun beraberinde getirdiği yerelleşme kavramı ile toplumla pasif bir ilişki içinde olması nedeni ile tartışılan müze kavramı, yerini yerinde gözlem ve deneyimleme imkânı sunan kentlerin sürekliliğini sağlayarak dinamik bir etkileşimi tarifleyen arkeolojik parklara bırakmaya başlamıştır.

Bu bildiri; arkeolojik siteleri koruma, sergileme, yaklaşım ve uygulamalarını kapsayan bugünün yorumlama alanları olarak arkeolojik park yaklaşımı; tarihsel süreç içinde önemli bir konuma sahip olan Kuzey Almanya'nın Braunschweig Kenti'nde yer alan Kaiserpfalz Werla arkeolojik sit alanı örneğinde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, sergileme, arkeolojik park

ARKEOLOJİ MÜZELERİ ARŞİVLERİNİN SAYISALLAŞTIRILMASI VE CBS'YE AKTARILMASI**M. Sc. Bedel EMRE**Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, bedelemre@gmail.com**Arş. Gör. Ali ÖZTÜRK**Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, ali.ozturk@msgsu.edu.tr**ÖZET**

Türkiye’de yasal mevzuat gereği, arkeolojik kazı çalışmaları yapılması izni T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkisindedir. Üniversitelere bağlı alanında uzman öğretim üyelerinin bilimsel amaçlı kazıları dışında, özellikle özel mülkiyetin talepleri ve kamusal ihtiyaçlar nedeniyle arkeoloji müzeleri de ilgili Bakanlığın istek ve talepleri doğrultusunda kazı çalışmaları yapmaktadır. Özellikle yaşayan kentlerin tarihsel süreç içerisinde planlama açısından çok katmanlı şekilde gelişmesi arkeoloji müzelerinin gerek arkeolojik kültür envanterinin korunması gerekse planlama sistematığının geliştirilmesi noktasında ki önemini arttırmaktadır.

2010 Avrupa Kültür Başkenti projeleri bünyesinde İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşiv Belgeleri’nin derlendiği “İstanbul’da Arkeoloji İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşiv Belgeleri 1970-2010” çalışması kapsamında 40 yıl boyunca İstanbul’da yürütülmüş olan çalışmaların arşiv bilgileri taranarak arşiv düzenleme işlemi yapılmıştır. Arkeolojik alanların belgeleme sistematığının raporlama ve görsel olarak kayıt altına alma yaklaşımı ile gelişmesi, verileri dosyalarda tutulan raporlar, fotoğraflar ve çizimler olmaktan öteye götürmemektedir. Verileri kullanılmış olan çalışma kapsamında, eldeki dosyalar taranarak kalıcı hale getirilmekte ve depolanmaktadır. Bu haliyle bile kent tarihi, planlama ve bilimsel araştırmalar için bütünsel olarak değerlendirilebilmekten çok uzaktır. Bu arşivin kentsel arkeoloji, kent tarihi, planlama ve kentsel politika geliştirmek gibi farklı amaçlara hitap edebilir şekilde mekânsal hale getirilmesi ve bir veri tabanında tutulması hem bu verilerin bütünsel şekilde değerlendirilebilmesi hem de planlama ve politika üretme konusunda mevcut potansiyellerinin tam olarak ortaya konulması için büyük zorunluluktur.

Bu çalışma, İstanbul Arkeoloji Müzesi özelinde arkeoloji müzelerinin kazı çalışmalarının arşiv bilgilerinin Coğrafi Bilgi Sistemlerine aktarılmasının neden gerekli olduğu ve bu sistemin varlığında ne gibi faydalarının olacağını ortaya konulması amacı ile hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arkeolojik Kültür Envanteri, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Kentsel Arkeoloji, Kent Tarihi, Planlama

GELENEKSEL KIRKYAMA'NIN GÜNÜMÜZ MODASINDAKİ YERİ

Öğr. Gör. Selma ÖNBAŞ

Kocaeli Üniversitesi, selma.onbas@kocaeli.edu.tr

Öğr. Gör. Serap MUTLU

Gazi Üniversitesi, serapmutlu@gazi.edu.tr

ÖZET

Küçük kumaş parçalarının dikilerek bir araya getirilme işlemine Kırkyama denir. Geleneksel Türk el sanatlarından birisi olan Kırkyama, halk arasında kırk pare, yamalı bohça, hanım dilendi bey beğendi gibi adlarla da bilinir. Kırkyama sadece ülkemizde değil, dünyanın birçok yerinde kullanılan bir kumaş birleştirme tekniğidir. Türkler, Kırkyamayı ihtiyaçtan yola çıkarak, kumaş parçalarını değerlendirmek amacıyla, geometrik motifler şeklinde birleştirmiş, daha çok kullanım eşyalarında, yorgan yüzeyleri, örtüler, seccadeler ve bohçalar, elde etmişlerdir. Maddi imkansızlık nedeniyle ortaya çıkan bu sanat, önceleri artan kumaşları değerlendirme ve eski giysileri bozarak tekrar yüzey elde etmek için kullanılmış, günümüzde ise tamamen sanatsal hale gelmiştir. 13. yüzyılda Avrupa'nın günlük yaşamında kullanılmaya başlanan kırkyama "Patchwork" olarak adlandırılmıştır. Geometrik kumaş parçalarının bir araya gelmesi ile sanatsal hale dönüşen Kırkyama, örtüler ile sınırlı kalmayarak birçok giysi parçasında kullanılmıştır.

Araştırmada kaybolmaya yüz tutmuş sanatlar arasında değerlendirilen Kırkyamanın çıkış sebebi ve tarihi süreç içerisinde geçirdiği evreleri, uygulama teknikleri hakkında bilgiler verilerek birçok tasarımcıya ilham kaynağı olan bu sanatın günümüz modasındaki yeri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırkyama, Patchwork, Kırkpare, Giyim.

GÜRCİSTAN VE ERMENİSTAN ARASINDA HARP VE KAFKASYA'NIN GENEL DURUMU (1921)**Doç. Dr. M. Salih MERCAN**

Bitlis Eren Üniversitesi, msmercan@beu.edu.tr

ÖZET

Kafkasya'da bir haftadan (14 Şubat 1337) beri Azerbaycan ve Ermenistan ve Gürcüler arasında muharebe başlamıştır. Bu durum Türkiye için gayet önemlidir. Şimdiye kadar Kafkasya'da sükût etmiş olan İngiliz nüfuzu tekrar tesirini göstermiş ve evvela Kafkasya'da bulunan, Rusya Sovyetleriyle düşman olan hükümetler arasında yeni yeni tesirler oluşturmaya başlamıştır. Mondros Mütarekesi imzalandığı sırada bizim ordumuz Kars, Ardahan mıntıklarında bulunmaktaydı ve mütarekenin bir maddesi gereğince buraları biz tahliyeyi taahhüt etmiştik. Buradaki Müslüman ahalinin durumu nazarı dikkate almaksızın ordumuzun çekilmesini talep ve icbar ettiler. Ordumuz çekildikten sonra Kars'ı Ermenilere, Ardahan'ın bir kısmını Gürcülere bir kısmını Ermenilere teslim ettiler. İngilizlerin takip etmek istedikleri siyaset bizim etrafımızda bir düşman çemberi tesis etmek ve hayatı milliyemizi boğmaktan ibaret idi. Bunu kuzeyden güneye doğru çevirme hareketine benzetmek mümkündür Geliştirmek istedikleri durum: Gürcü Hükümeti, Ermeni Hükümeti, Nesturilerden yapacakları Hıristiyan bir hükümet, Musul'da İngiliz Hükümeti, Suriye şimalinde ve Adana'da Fransız Hükümeti, Antalya'da İtalya Hükümeti, Marmara ve sahilinde beynelmilel bir hükümet, bir de kuzeyde Pontus hükümeti. Biz bu çemberin bir kısmını imha ettik. Fakat İngilizler tekrar bunu ikmal etmek ve İslamların Bolşevikler aleyhinde Balkanlarda meydana gelen ademi emniyet ve husumetlerini daha ziyade körükleyerek İslâmları dahi Rusların aleyhine kullanmak ve Hıristiyanları dahi Rusların ve bizim aleyhimize kullanmak şartıyla orada bir Kafkas konfederasyonu teşkil emelinde uğraşmaya başlamışlardır ve bunun ilk işareti olarak Güney Kafkasya'da Dağıstan' da bir isyan çıkardılar. Güney Kafkasya ve Dağıstan'da Bolşeviklerin bir kısmını mağlup ettiler. Bakü hattına karşı tehditkâr bir vaziyet ihdas ettikleri gibi Azerbaycan'ın güneyinde İran'a ait olan yerlerde Bolşeviklerin bir kısım kuvvetlerini orada meşgul ederek rahat hareket etmelerini sağladılar. Ermenilerin muharebeden sonra Bolşevikler tarafından işgali üzerine bir kısım kuvvetler cenup tarafına İran hududuna çekilmişlerdi. Bu kuvvetleri de lâzım geldiği veçhile takviye ettiler ve daima onların İngilizlerle irtibatını temin ve Bolşeviklerin kuvvetinden azade kalmasını temin ederek, bu suretle, Kafkasya'yı kuzey ve güneyden hemen ayrılmış bir vaziyete getirdiler. Bu vaziyette iken Gürcüleri de bizimle sulh yapmak üzere bir sefaret heyeti gönderdiler. Tabii Gürcülerin en büyük hasmı Bolşeviklerdir. Gürcüler Bolşeviklerin kendilerini Bolşevize edeceklerini bildikleri için istikballerini bizimle yakınlaşmakta gördüler. Gürcülerin anlaşmak hususundaki mecburiyeti Ermenistan vakasından sonra ortaya çıkmıştır.

Gümrü antlaşması yapılırken, 11. Kızıldordu, Gürcü, Ermeni sınırlarında tekrar aktif bir şekilde meydana çıktı. Sovyetler, Azerbaycan gibi Ermenistan ve Gürcistan'ı da Sovyetleştirmek istiyorlardı. Sovyet Rusya'nın Batum üzerindeki ekonomik ve politik büyük ilgisi gözden uzak tutulmayacak kadar önemliydi. Hâlbuki Gürcistan sınırları içinde bulunan Ardahan ve Batum sancaklarının da Kars sancağı gibi, Anavatan'a katılması durumu, Türk Misak-ı Millisinin içinde yer almış, önemli bir madde teşkil ediyordu. Moskova'ya giden Türk heyeti, Sovyet Rusya'nın Ermenistan ve Gürcistan'ı Sovyetleştirmesine karşılık, nüfusunun % 80'i Müslüman ve Türk olan Batum, Ardahan Sancakları'nın, Türk Misak-ı Milli'si gereğince Türkiye'ye bırakılması hakkında direktif almıştı. Türkiye ile Sovyet Rusya arasındaki siyasi durumun nezaketi, işte bu nokta üzerinde toplanıyordu. Gerçi; bu iki devlet, İtilaf Devletlerine karşı, bir ölüm kalım mücadelesi içinde, birbirine yardım zorunda olduklarını biliyorlardı

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Rusya, Gürcistan, Ermenistan, Doğu Anadolu

SAĞLIK İLETİŞİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Dr. Abdülhakim Bahadır DARI
Marmara Üniversitesi, daribahadir@gmail.com

ÖZET

İnsanlar için hayati bir öneme sahip olan sağlık konusunda hiç şüphesiz “bilgi” sağlığın geliştirilmesi ve güçlendirilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Zira sağlıkla ilgili yapılan tanımlara baktığımızda sağlık yalnızca hastalık olmama halini ifade etmekten öte kişinin ruhsal ve fiziksel olarak ideal durumda olmasını ifade etmektedir. Bu nokta da toplum sağlığı açısından yalnızca hastalıkların tedavi edilmesi yeterli olmayıp aynı zamanda bireylerin ideal sağlık durumlarının devamlılığının da sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu devamlılık ise hiç şüphesiz sağlık ve sağlıkla ilgili konularda doğru bilginin geniş kitlelere ulaştırılması ile mümkün olacaktır. Zira sağlık konusunun yalnızca tıpçıların çalışma alanına giren bir konu olduğunu düşünmek hiç şüphesiz büyük bir hatadır. Çünkü sağlıkta hasta-doktor iletişimi, doğru bilgi akışı, doğru bilgilendirme hayati bir öneme sahiptir. Öyle ki sağlık personeli veya sağlık hizmeti sunan kurumlar tarafından hastaya sunulan bilginin hasta tarafından doğru veya tam olarak anlaşılması kişiler açısından sağlık konusunda önemli bir risk oluşturacaktır. Bu sebeple sağlık konusunda hastalıkların önlenmesinde ve hastalıkların tedavisinde iletişim büyük önem taşımaktadır. İşte bu noktada toplum sağlığının korunması amacıyla sağlığı koruyucu ve güçlendirici bir araç olarak ortaya çıkan sağlık iletişimi kavramı birçok farklı tanıma sahip olmakla birlikte genel itibarıyla sağlık personeli ve sağlık kurumlarının hastalar ile vatandaşlar olmak üzere tüm hedef kitleleriyle kurmuş oldukları iletişimi ifade etmektedir. Birçok disiplini içerisinde barındıran multidisipliner bir alan olarak karşımıza çıkan bu kavram ilk olarak 1970’li yıllar itibarıyla Amerika’da ortaya çıkmış olmakla birlikte uzun yıllar Avrupa’da ve ülkemizde önemi tam olarak anlaşılammış bir alandır. Öyle ki ülkemiz de daha yeni yeni kendisine çalışma alanı bulmayı başarmış olmakla birlikte halen önemi tam olarak anlaşılammış bir alan görünümündedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sağlık İletişimi, Tarih

TARİHİ KENTSEL PEYZAJLARIN KORUNMASINDA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ**Yrd.Doç.Dr. Aysun TUNA**İnönü Üniversitesi, aysun.tuna@inonu.edu.tr**Prof. Dr. Bülent YILMAZ**İnönü Üniversitesi, bulent.yilmaz@inonu.edu.tr**ÖZET**

İnsan yaşamının izlerini taşıyan tarihi peyzajlar, sahip oldukları geçmişin bilgi kaynaklarını bugüne taşıyarak uygarlıkların kültürel belleklerini oluşturmaktadır. Tarihi peyzajların korunması kent kültürünün korunmasına ve dolayısıyla sürdürülebilir kentlerin oluşmasına katkı sağlamaları bakımından oldukça önemlidir. Kentsel tarihi peyzajların korunması kapsamında mevcut uluslararası enstrümanlarda belirtilen standartlar ve belirlenen ilke ve prensiplerin yanı sıra sürdürülebilir kalkınma ilkesinin mevcut kaynakların korunması ile sağlanabileceğini vurgulayan UNESCO tarafından 2011 yılında benimsenen tarihi kentsel peyzaja dayalı yaklaşımda; koruma ve yönetimde yerel yönetimlerin aktif olarak yer aldığı, yerel ve bölgesel birçok aktörün ve sivil inisiyatifin birlikte sürecin bir parçası olmasında bir omurga görevine sahip olduğu belirtilmektedir. Çağdaş koruma anlayışı çerçevesinde geçmişin bugüne bıraktığı mirasların korunmasında yerel yönetimler önemli rol üstlenmektedirler. Uluslararası ölçekte kültürel varlıkların korunmasında merkeziyetçi yönetim mekanizmasının işlerliğinin sorgulanarak, koruma ve yönetim sorumluluğunun önemli oranda yerel yönetimlere bırakıldığı bilinmektedir. Türkiye’de ise, kentsel nüfus artışı ve buna bağlı olarak gelişen kentsel yaşam ile ilgili taleplerin artması ile tarihi peyzajları koruma uygulamalarını zorlaştıran durumların ortaya çıkmış, akabinde “yerel yönetimleri ön plana çıkarma” görüşü benimsenerek, yasal düzenlemeler ile birçok sorumluluk yerel yönetimlere verilmiştir.

Bu bildiri; Türkiye’de tarihi çevre koruma kapsamında yapılan uygulamalar çerçevesinde Tarihi Kentler Birliği’ne üye belediyeler arasında kültür mirasını koruma çalışmalarını teşvik etmek amacı ile 2002 yılından bugüne kadar devam eden “Tarihi Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme” yarışmaları incelenerek, yerel yönetimlerin tarihi kentsel peyzajı koruma yaklaşımlarının ortaya konulması hedeflenmektedir. Elde edilen bulgular kapsamında Türkiye’deki tarihi kentsel peyzajın korunması ve yönetimi ile ilgili öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarihi peyzajlar, yerel yönetim, tarihi çevre koruma

2. DÜNYA SAVAŞI'NDAN SONRA SOVYET TEHDİDİNİN TÜRK-AMERİKAN YAKINLAŞMASINA ETKİSİ

Sibel PAK

Gazi Üniversitesi, sibelpak3@gmail.com

ÖZET

Kurtuluş Savaşı'ndan 2.Dünya Savaşı'nın başladığı günlere kadar Türkiye ile Sovyetler Birliği, iyi ilişkilere sahip iki komşu devlet iken değişen şartlar her iki devleti farklı ittifak arayışlarına yöneltmiştir. Türkiye, her ne kadar kurduğu ittifak anlaşmalarına Sovyetler Birliği'ni dahil etmek veya onayını almak için çaba göstermişse de bu mümkün olmamıştır. Savaşın seyri ve her iki ülkenin farklılaşan çıkarlarına göre ayrı politikalar takip etmeleri iki ülkeyi birbirinden daha da uzaklaştırmıştır. Türkiye'nin savaş boyunca takip ettiği tarafsızlık ve "ne olursa olsun savaşa girmeme" politikası savaşın sonlarına doğru Türkiye'yi uluslararası bir yalnızlıkla baş başa bırakmıştır. Sovyetler Birliği ise savaştan güçlenerek çıkan bir ülke olarak yayılcı bir tavır benimsemiştir. Boğazlar konusunu gündeme getirerek Montreux'nün değiştirilmesini talep ederken Türkiye'den toprak isteğinde de bulunmuştur. Sovyetler Birliği'nin isteklerine boyun eğmemekle birlikte Türkiye, dayanacak bir güç aramış ve bu da o dönemin şartlarında ABD olmuştur. Bu bildiride Sovyetler Birliği'nin Türkiye'den istekleri ve Türkiye'nin bu durum karşısında aradığı desteği Birleşik Devletler'den bulmasıyla gelişen Türkiye - ABD ilişkileri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: 2. Dünya Savaşı, Türkiye, Sovyetler Birliği, Boğazlar, ABD.

**GAZİANTEP’TE GÜNÜMÜZE ULAŞMAYAN OSMANLI DÖNEMİ HANLARI
ÜZERİNE BİR İNCELEME****Akşen ZİNCİRCİOĞLU**

Gaziantep Üniversitesi, aksenzincircioglu@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZGÜLEŞ

Gaziantep Üniversitesi, muzafferozgules@gantep.edu.tr

ÖZET

İlk insan topluluklarının yaşadığı, ilk medeniyetlerin geliştiği yerleşimler olan Mezopotamya, Anadolu ve Mısır’ı birbirine bağlayan bir konumda bulunan Antep’te yazının icadından öncelere (M.Ö. 4000’ler) ait kültür izlerine rastlanmıştır. Bölge, Hititler, Asurlular, Persler, Makedonyalılar, Seleukoslar, Kommagene Krallığı, Romalılar, Bizanslılar, Emeviler, Abbasiler, Selçuklular, Eyyubiler, Haçlılar, Memlûkler gibi çok sayıda uygarlığa ev sahipliği yapmış ve bölgede son olarak Osmanlılar hüküm sürmüştür. Dönemin Osmanlı sultanı I. Selim zamanında, 20 Ağustos 1516 tarihinde Antep, Osmanlı topraklarına katılmıştır. Osmanlıya kadar da gelişmiş olmasına rağmen şehir asıl gelişimini Osmanlılar döneminde yaşamıştır. Osmanlı hâkimiyetindeki Antep’in hem konum olarak büyük ticaret yollarının üzerinde bulunuşu hem halkının ticaret yeteneği ve yetiştirilen ürünlerin çeşitliliği yöreyi önemli ticaret merkezlerinden biri haline getirmiştir. 1536 yılında Kanuni’nin yaptırdığı nüfus sayımında Antep nüfusu 9.288 iken, 1574 sayımında 14.847 olmuştur. Hızlı artan bu nüfusa bağlı olarak şehirde, mahallelerin, evlerin, dükkânların, cami ve mescitlerin sayıları da aynı oranda artmıştır. Evliya Çelebi’nin Antep şehrine 1648 ve 1671 yıllarındaki iki ziyareti arasında 7-8 mahallelik bir büyümeden söz ettiği bilinmektedir. Hiç şüphesiz bu hızlı büyümeye bağlı olarak oluşan ihtiyaçla bölgede çok sayıda ticaret yapısı inşa edilmiştir. 16. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar olan bu 400 yıllık süreçte hızla büyüme gösteren ve yoğun ticaret faaliyetlerinin devam ettiği Antep’te Osmanlı döneminde inşa edilmiş 57 adet han olduğu tespit edilebilmiştir. Yapılan birçok çalışmada bu sayı 30 küsur civarında belirtilmiştir. Bu 57 adet handan 20 adedi günümüze ulaşmayı başarmışken, diğer 37 tanesi günümüzde mevcut değildir. Günümüze ulaşan Gaziantep hanlarının bir kısmı restore edilerek şehir turizmine katkı sağlarken, günümüze ulaşmayan hanların birçoğunun isimleri dahi unutulma tehlikesi içindedir. Günümüze ulaşmayan bu 37 hanın tamamını içeren herhangi bir bilimsel çalışma mevcut değildir. Bu bildiride, Gaziantep’te Osmanlı dönemi hanlarından günümüze ulaşmamış 37 adet han hakkında yapılan araştırma sonuçları ortaya konulacaktır. Bu araştırmada han isimlerinin listesi, hangi kaynaklarda isimlerinin geçtiği ve ulaşılabilen tarihi bilgiler gün ışığına çıkarılarak paylaşılabilecektir.

Sayfa 36

Anahtar Kelimeler: Gaziantep, Osmanlı Dönemi Hanları, Günümüze Ulaşmayan Hanlar.

Yazar Notu: Bu çalışma, Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZGÜLEŞ tarafından danışmanlığı yapılan, Gaziantep Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü’nde hazırlanmaya devam edilmekte olan Akşen Zincircioğlu’nun "Gaziantep’te Osmanlı Hanlarının Mimari Evrimi ve Şehrin Gelişimindeki İzdüşümü" konu başlıklı, yüksek lisans çalışmasından türetilmiştir.

**MÜLTECİ ÇOCUKLARIN ENTEGRASYONUNDA VE TOPLUMA
KAZANDIRILMASINDA OYUNCAK BEBEK YAPIMI****Ögr. Gör. Zeliha SARIKAYA HÜNEREL**

Gazi Üniversitesi, zelihasarikaya@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Birnaz ER

Dumlupınar Üniversitesi, birnazer@hotmail.com

ÖZET

Yaşadığımız bu yüzyılda savaşların birbirini takip ettiği hatta gittikçe şiddetlendiği bir dönemde şüphesiz ki bu kanlı ortamdan en büyük zararı gören çocuklar ve kadınlardır. Kendi topraklarından canları pahasına uzaklaşmak zorunda kalan bu mağdur kesim mülteci olarak adlandırılmaktadır. Yaşadıkları tüm mağduriyetler karşısında hayatta kalma mücadelesi onların kendileri için yapacakları küçük mutlulukları imkansız hale getirmiştir. Bu çalışmada, Savaş mağduru olan çocukların Türkiye'ye zorunlu göç etmeleri sonucunda yaşadıkları travmalardan uzaklaştırmak amacıyla onlara kendi özgür ortamlarını yapma bebeklerle oluşturmalarına imkân yaratmak ve bu sayede duygusal dışavurumlarına katkı sağlamak, ruhsal olarak iyi hissetmelerine yardımcı olmak hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, mülteciler, oyuncak bebek**ABSTRACT**

In the duration of war time when getting violent and follow each other children and women no doubt see the greatest harm. These poor people who forced to get the bells from their lands at the expense of their life are called refugee. A struggle for survival made even little happiness impossible for themselves in the face of all the suffering which they experienced. In this research it is intended that in order to away the children from trauma who are forced to emigrate to Turkey as a victim of war, providing the possibility to create their own free environments through making dolls, so that their spiritual care and emotional expression will be provided.

Key words: art, refugees, toy doll

**BAKÜ'DE KOLERA SALGINI VE
OSMANLI DEVLETİ'NİN ALDIĞI BAZI TEDBİRLER****Murat ARDIÇ**

Selçuk Üniversitesi, m-ardic@hotmail.com

ÖZET

1800'lerin başından itibaren etkili olmaya başlayan Kolera, 2000'li yıllara gelindiği günümüzde bile zaman zaman ani gelişen salgınlar halinde insanları tehdit edebilmektedir. Dünyaya Hindistan'dan yayıldığı bilinen bu hastalık, Osmanlı topraklarında ilk defa 1822'de görülmüştür. Şehirlerin altyapı eksiklikleri ve temiz su sıkıntısı gibi nedenler, salgınları tetikleyen en önemli unsur olarak göze çarpmaktadır. Tarih boyunca başta göçler olmak üzere savaş ve ticarî münasebetler de koleranın yayılması ve salgın halini almasına neden olan etkenlerdir. Özellikle komşu ülkeler arasındaki ilişkilerin yoğunluğu hesaba katıldığında bir ülkede ortaya çıkan bir salgının, tedbir alınmadığı takdirde diğerini tehdit etmeye başlaması çok sürmeyecektir. Bu bağlamda 1892'de önce Rusya'da ortaya çıkan ve daha sonra Bakü'ye ulaşan Kolera Salgını'na karşı Osmanlı Devleti de bir takım tedbirler almaya ihtiyaç duymuştur. Öncelikle Dersaadet'e Bakü'den sahil yoluyla gelecek yolcuların muayene ve eşyaların kontrol ettirilerek doktorların uygun görecekları yerlerde karantinaya alınmaları Dâhiliye Nezâreti Mektûbî Kalemî tarafından istenmiştir. Kavak ve Sinop Tahaffuzhaneleri bu amaçla kullanılmış, Trabzon sahillerinin teftişi için Yalıköşkü Vapuru'nun bölgeye sevki talep edilmiştir. Diğer bölgelerden Osmanlı Devleti'ne gelenler için nasıl muameleler yapılacağı da Sıhhiye Nezâreti'nden sorulmuş ve acilen Osmanlı Devleti'nin Rusya ve Romanya Sefaretleri'ne tebliği istenmiş; bu bölge sefaretlerinin buldukları yerlerin sağlık durumuyla ilgili haberlerin de düzenli şekilde Dersaadet'e bildirilmesi gerektiği de eklenmiştir. Bakü'den gelenler için alınan tedbirlere paralel olarak Bulgaristan ve Romanya'dan gelecekler için nasıl uygulamalar yapılacağı konusunda da Sıhhiye Nezâreti'ne başvurulmuştur. Tarihin en önemli Kolera salgınlardan olan 1892 Salgını önce Bakü'yü, oradan da Batum ve Karadeniz yoluyla Osmanlı Devleti'ni etkilemiştir. İşte bu çalışmamız Kolera salgının ortaya çıktığı dönemde Osmanlı Devleti'nin aldığı tedbirleri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kolera, Karantina, Salgın, Osmanlı Devleti, Bakü

OSMANLI ASKERİ TEŞKİLATI'NDA “DELİ OCAĞI”

Dr. Mehibe ŞAHBAZ

Çukurova Üniversitesi, mevhibesavas@gmail.com

ÖZET

Osmanlı Askeri Teşkilatı bünyesinde yer alan Deli Ocağı, genellikle sınır boylarında görev alan Rumeli Beylerbeyi veyahut Sancak beyleri maiyetinde bulunan hafif süvari birliklerinden oluşmaktaydı. Gerek göstermiş oldukları olağanüstü cesaretleriyle gerekse oldukça gösterişli kıyafetleriyle gözlerini hiç kırpmadan düşmana saldırmalarından dolayı kendilerine “deli” denilen bu ocağın askerleri sadece Osmanlı'nın değil dünya askeri tarihinin de en renkli ve olağanüstü askeri birliklerindendi. Bu ocağa mensup askerlerin büyük bir çoğunluğu Türklerden oluşmaktaydı. XV. yüzyılın sonlarından itibaren tarih sahnesinde görülmeye başlayan deliler, XIX. yüzyılın ortalarından itibaren ortadan kaldırıldı. Başlangıçta Semendire, Bosna gibi Rumeli'nin en önemli merkezlerinde kurulan Deli Askeri Teşkilatı zamanla büyüdü. Daha önceleri küçük küçük bölükler halinde sınır boylarını koruyan bu birlikler zamanla Osmanlı Ordusunun en korkutucu savaş unsurlarından biri olmuştur. Deli Ocağını diğer askeri birliklerden ayıran en önemli özelliklerden biri de giyim ve kuşamlarıydı. Tek bir tip kıyafetleri olmamasına rağmen kıyafetlerinde ciddi anlamda ayırt edici çok önemli özellikler bulunmaktaydı. Deliler Ocağına mensup askerler, düşmanlarına dehşet salmak için giysilerine bilhassa kartal motiflerinin yanı sıra aslan, kar leoparı, kurt, ayı motifli kıyafetler giyerlerdi. Bu korkunç görünüşleriyle savaş becerileri ve azimleriyle deliler, XIX. yüzyılın ortalarına kadar Osmanlı Askeri Teşkilatı bünyesinde yer almıştır. Daha sonraki dönemlerde Osmanlı Ordusunu oluşturan diğer askeri birliklerde görülen bozulmadan nasibini alan deliler, askeri disiplinleriyle tarihe geçen ünlerini kaybederek savaşlarda etkinliklerini yitirmişlerdir. Dahası bu birlikler halka eziyet ederek başıbozuk haydutlar gibi hareket etmeye başlayınca Osmanlı devleti bu birliği belli düzenlemelerle disiplin altına almaya çalıştıysa da başarılı olamadı. 1829 yılına geldiğinde de bu birlik ortadan kaldırıldı.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Askeri Teşkilat, Deliler, Disiplin, Kıyafet.

**OSMANLI'NIN SON DÖNEMİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ
KADINLARIN İSTİHDAMINA KATKISI****Arş. Gör. Dr. Mine DEMİR**Bartın Üniversitesi, minedem44@hotmail.com**ÖZET**

Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı yıllarında öksüz, yetim ve dul kadınların sayılarının giderek çoğalması, kadın politikasının belirlenmesindeki ana unsurdu. Muhtaç durumdaki kadınların geçimlerini temin edebilmeleri ve hızlı şekilde üretici konumuna geçebilmeleri noktasında dönemin sivil toplum kuruluşları olan derneklerin çabaları ön plana çıktı. Özellikle kadın cemiyetleri bünyesinde açılan; sanat evi, dikiş atölyesi, iş evi, terzihane, darussına gibi kadınları ve genç kızları ekonomik hayatın içine katabilecek kurumlar yoluyla kadınlara meslek bilgisi verilmesi amaçlandı. Maksat, muhtaç duruma düşmelerini engelleyecek ve geçimlerini sağlayabilecek işlerde çalışmalarını için beceri kazandırmaktır. Kadınlara fabrika ya da atölyelerde iş imkânı bularak ya da kendi terzihanelerini açmalarını destekleyerek yardımcı olmaya çalıştılar. Sivil toplumun önemli bir iç dinamiği olan toplumsal dayanışmayı temel alarak hareket ettiler.

Kadınları Çalıştırma Cemiyet-i İslamiyesi İşevi, Mamulât-ı Dahiliye İstihlâkı Kadınlar Cemiyet-i Hayriyesi Terzihanesi, Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyeti Darussınası, Osmanlı Müdâfaa-i Hukuk-ı Nisvan Cemiyeti Terzihanesi ve Teşvik-i Sanayi Hanımlar Bıçkı Dikiş Mektebi bahsi geçen kurumlar arasındaydı. Bu kurumlar, benzer amaçlar doğrultusunda bir araya gelen entelektüel-bürokratik yapının temsilcileri tarafından oluşturuldu. II. Meşrutiyet'ten sonraya denk düşen bu dönemde, bürokratik yapının temsilcileri ise İttihad ve Terakki yönetimi idi. Dolayısıyla İttihatçıların denetimi altında şekillenen sivil toplum anlayışı, kadınların iş sahibi yapılmasında ve istihdam edilmesinde etkili oldu. Çalışmamızda, Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı yıllarında kadınların istihdam edilmesinde sivil toplum kuruluşlarının ne gibi katkılar sağladıklarına değinilecektir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi kaynakları, dönemin süreli yayınları ve araştırma eserlerinden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Kadın Dernekleri, Mesleki Eğitim, Sivil Toplum Anlayışı, Milli İktisat Politikası

1640'DAN GÜNÜMÜZE ANİMASYONUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Emre MUTLU

Gazi Üniversitesi, emre.mtl@gmail.com

ÖZET

Mağara resimlerinden itibaren durağan resimlerle hareketi aktarmaya çalışan insan animasyonu yaratmıştır. Animasyon genel anlamıyla, durağan görüntülerin birbiri ardına dizilerek hareket eden görüntüler oluşturulması işlemi olarak tanımlanmaktadır. Optik keşifler sayesinde sabit resimler, hareket eden resimlere dönüştürülmüştür. Hareketli resimlerle ilk defa karşılaşan insanlar bunu bir sanat değil büyü olarak görmüşlerdir. Bilinen keşiflerin en eskisi 1640'da Alman rahip Athanasius Kircher tarafından icat edilmiş olan "Büyülü Fener"dir. Optik keşiflerin artmasıyla birlikte animasyon büyücülük olmaktan çıkıp insanların hayal dünyalarını yansıtan bir ifade biçimine dönüşmüştür. Özellikle 1870'lerde Parisli bir mühendis olan Emile Reynaud'un izleyici deneyimini arttırmaya yönelik çalışmaları bu anlamda büyük katkılar sağlamıştır. Animasyon 1825'ten 1889'a kadar bireysel şekilde insanlara ulaşabilirken, teknolojik gelişmeler sayesinde insanlar toplu şekilde animasyon izleyebilir hale gelmişlerdir. 1895'te sinemanın doğuşuyla birlikte, sinema teknolojisinin getirdiği yenilikler animasyonu doğrudan etkilemiştir. Animasyon alanındaki üretimler hızlanmış, animasyon filmlerin ortaya çıkmasıyla birlikte animasyon kitlelere ulaşabilir hale gelmiştir. 1910'lardan sonra sel animasyon ve rotoskopi gibi teknikler ile üretimin daha da hızlanması sayesinde çizgi diziler ortaya çıkmıştır. Walt Disney tarafından Kansas'ta 1922 yılında kurulan "The Walt Disney Company", ilk sesli animasyon filmi olan "Steamboat Willie" (1928) ve ilk renkli animasyon filmi "Flowers and Trees" (1932) ile büyük başarı yakalayıp animasyonun önemli bir yere gelmesini sağlamıştır. II. Dünya Savaşı döneminde, canlandırma filmler yaygınlaşmış ve biçimsel farklılıklar görülmeye başlanmıştır. Televizyonun ortaya çıkmasıyla birlikte, sinema ve animasyon şirketlerinin özellikle 1940'lardan sonra televizyona yöneldiği görülmektedir. Televizyon sayesinde animasyon filmler sinemaya göre daha geniş bir kitleye ulaşmaya başlamıştır. Televizyon için üretilen reklamlar, eğitim ve halkla ilişkiler filmleri için animasyon kullanılmaya başlanmıştır. Video ve bilgisayar alanındaki gelişmeler sayesinde animasyon ve kamera ile çekilmiş görüntüleri birleştirmek mümkün hale gelmiştir. Bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerin, animasyon ve sinema sektörünü doğrudan etkilediği söylenebilir. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda, bilgisayar destekli grafiklerin, animasyon ve sinemada kullanılmaya başlandığı görülmektedir. 1980'lerden sonra bilgisayar teknolojisindeki gelişim hız kazanmış ve bilgisayar, sinema ve animasyon için vazgeçilmez bir araç haline gelmeye başlamıştır. Bu bildiride animasyonun mağara resimlerinden, günümüze kadar olan gelişim süreci; teknik gelişmeler ve animasyona yön veren tarihsel olaylar çerçevesinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Animasyon, Rotoskopi, Video

**OSMANLI DEVLETİ'NİN DIŞ BASINDAKİ ZARARLI YAYINLARLA
MÜCADELE FAALİYETLERİNE ÖRNEKLER****Murat ARDIÇ**

Selçuk Üniversitesi, m-ardic@hotmail.com

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde basın hayatı, Avrupa'ya göre geç sayılabilecek bir dönemde, bizzat Sultan II. Mahmut adını koyduğu gazete Takvim-i Vakâyi ile başlamıştır. İlk gazetenin devlet kontrolünde çıkartılmaya başlanması, basının toplumu istenilen yönlere kanalize etmedeki gücüyle alakalıdır. Bu gücü fark eden devlet, basını kendi kontrolünde tutmayı, kendi iktidarı için elzem görmüştür. 1831'de ilk gazete yayınlanmış olsa da *Dördüncü Erk* olarak kabul edilen basın, Osmanlı Devleti'ndeki asıl etkinliğini XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hissettirmiştir.

II.Abdülhamit, basın yayın faaliyetlerini çok yakından takip etmiş ve onun devri, Osmanlı Basın Hayatı için son derece önemli bir devir olmuştur. II.Abdülhamit, 93 Harbi'nin sürdüğü Rusya'ya karşı Avrupa'nın desteğine ihtiyaç duymuş ve yabancı basın ile doğrudan ilişkiye girmesi de bu vesileyle olmuştur. Bir şekilde Avrupa Basını ile temasa geçmenin yollarını arayan II.Abdülhamit, donanmanın başındaki Hobart Paşa vasıtasıyla Times'ta mektuplar yayınlatarak İngiliz Kamuoyunu etkileyip, destek kazanmaya çalışmıştır. II.Abdülhamit'in saltanatı boyunca da Osmanlı Devleti dış basını çok yakından takip edecek ve sistemli bir şekilde karşı harekâta bulunacaktır. Padişah, devlete zarar vereceği düşünülen ve muzır neşriyat olarak adlandırılan her türlü süreli yayın ve bununla birlikte kitap ve resâilin devlete girişini yasaklamış, sefaretlere yazılar göndererek uygun araçlarla red ve tekzip ettirilmesini sağlamaya çalışmıştır. Bununla da yetinilmeyerek Osmanlı Devleti ile ilgili haber yapan muhabirler hakkında da çeşitli tedbirler alınmaya çalışılmıştır. Matbuata dair bu tür vazifelerin görülmesi için Matbuat-ı Ecnebiye Kalemî gibi teşkilatlar kurularak çalışmalarını için gereken her türlü kolaylık sağlanmış ve devlet imkânları da seferber edilmiş, gümrük ve postanelere gereken uyarılar yapılmıştır. Bu çalışmamızda Osmanlı Devleti aleyhinde yayın yapan yabancı basın organlarına karşı gerçekleştirilen faaliyetlere, Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA) belgeleri ışığında örnekler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Basın, Muzır Neşriyat, Sansür, Matbuat-ı Ecnebiye,

ŞAHİNLER YURDU ANTEP'İN DÜŞÜŞÜNÜN MECLİSTEKİ YANSIMASI**Doç. Dr. M. Salih MERCAN**

Bitlis Eren Üniversitesi, msmercan@beu.ed.tr

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin I.Dünya Savaşı'ndan mağlup çıkması üzerine İngiltere Hindistan yolu üzerindeki bu bölgeyi ele geçirmek için faaliyete geçmiştir. Savaş telaşı içinde bol keseden yapılan dağıtım daha sonra İngiltere'yi rahatsız etti. Zira Filistin, Suriye ve Irak Cephelerinin bütün yükünü İngilizler çekmişti. Bu sebeple Fransızları İngilizler, Mondros Antlaşması görüşmelerine bile katmamışlardır. Ayrıca İngiltere ne pahasına olursa olsun petrol bölgesi olan Musul'u ele geçirmek istiyordu. İngiltere Avrupa'da Fransızların güvenliğini sağlayan tedbirleri desteklemenin ücretini bu devlete Ortadoğu'da ödetmeyi düşünmekteydi. 3 Kasım 1918'de antlaşma şartlarına aykırı olarak Musul'u işgal eden İngiltere 9 Kasım 1918'de İskenderun'u işgal etmiş ve harekâtını Antep, Maraş Vilayetlerine doğru genişletmiştir

Antep, Urfa gibi önce İngilizler tarafından işgal edildi, daha sonra Fransızlara geçti. 5 Kasım 1919'da Fransız ve Ermeniler Antep'i işgal ettiler. Anadolu ve Suriye için büyük bir önem taşıyan Antep'te mücadele daha uzun ve daha şiddetli olmuş

Güney Anadolu'da milli cephelelerin kurulmasının başlıca nedeni Mondros Mütarekesi'nin İtilaf Devletleri tarafından tek taraflı, haksız ve yanlış bir şekilde uygulanışı ve bu toprakların işgal edilmesidir. Fransızların Adana, İngilizlerin Urfa, Maraş ve Antep'i işgal etmeleri halk arasında korku, şüphe ve nefret yaratmıştı. İngilizlerin bu bölgelerden çekilmeleri sonucu Urfa, Maraş ve Antep'in de Fransızlar tarafından işgali ve azınlık olan Ermenilerle işbirliği yaparak, sömürge yönetimi usullerini burada uygulamaları, yer yer bölgesel savunma tertiplerinin alınmasına ve milli kuvvetlerin kurulup teşkilatlanmasına sebep olmuştur. Antep müdafaası, gerçekten bir destandı: Sivil bir şehir halkının, bütün teşkilatı muntazam bir istila ordusuna karşı giriştiği bu mücadelenin şerefi, bütün Türk Milleti'nindi. Ferdi yiğitlikleri ile eli silah tutan kadın, erkek bütün Türk halkının müşterek azmi ve imanı simgeliyorlardı. Nankör ve hain bir ekalliyetin müstevli ve zalim bir sömürgeci ile elele vererek meydana getirdiği hadise, bir devam ve bir tekerrür halinde güney hudutlarımızda o buhranın ve felaket devri içerisinde istiklal ve hürriyetin güveni olarak tarihe galebe geçiyordu. Dikkate değer olan şudur: Ancak, şehirlerimizin (Maraş-Urfa-Antep) kendi kendilerini böylece müdafaasından sonradır ki, istila kuvvetleri, karşılarında bir devlet ve hükümet görmeden çekilip gitmenin bir zaruret olduğunu hissettiler

Çeşitli çarpışmalardan sonra, Antep halkı çok zor durumda kalmış ve şehirde yiyecek tükenmişti. Bu arada Fransızların teslim olmaları konusundaki beyannamesi üzerine, halkın ileri gelenleri toplanarak bu konuda görüşmeler yaptı ve Özgürlük ve bağımsızlığa kavuşmak için sonuna kadar savaşmaya karar verildi. Bu karar, o gün telgrafla Mustafa Kemal e de bildirildi. Mustafa Kemal karşılık olarak şu cevabı verdi (özet): Sayın Antep halkının vatan savunması için yaptıkları toplantı ve bu toplantıda alınan azimli kararları bildirir telgrafınız, Büyük Millet Meclisinin Genel Kurulunda okundu. Antep halkının gösterdikleri cesaret, son derece takdir edilmiş ve gurur vermiş bulunduğundan halka bildirilmesi ve bu kararın yayınlanması rica olunur. Bu emir üzerine Antep halkı, tümüyle savunma kararında direndiğini bir kere daha tekrarladı.

Anahtar Kelimeler: Antep, İtilaf Devleti, Fransız, İşgal, Mücadele

**DİN ADAMLARININ İBADET DİLİNİN YERLİLEŞTİRİLMESİNE KARŞI
GÖSTERDİĞİ OLUMLU VE OLUMSUZTEPKİLER****Öğr. Gör. Dr. Fahri ÖZTEKE**

Batman Üniversitesi, fozteke26@gmail.com

ÖZET

İslam Tarihi'nde ana dilde ibadet sorunsalı Hz. Ömer'in hilafet döneminde doğrudan dile getirilmeye başlanmıştır. Avrupa'da ise kutsal metinler XV. yüzyılla beraber Latince dışındaki diğer dillere tercüme edilmiştir. Türklerde Karahanlılar, Anadolu Selçukluları, Akkoyunlular ve Beylikler Döneminde ibadet dilinin yerlileştirilmesine dair bazı teşebbüslerde bulunulmuştur. Fakat ibadet dilinin Türkçe olarak gerçekleştirilmesi ile ilgili ilk ciddi girişimler XIX. yüzyılın ikinci yarısında aynı zamanda bir din adamı da olan Ali Suavi tarafından yapıldı. II. Meşrutiyet Dönemi'ne geldiğinde Ziya Gökalp ve Yusuf Akçura gibi düşünürler dışında din adamları da bu konuda meseleye müdahil olarak fikir beyan etmişlerdir. Mehmet Ubeydullah, Musa Kazım, Mustafa Hayri Efendi ve M. Şerafettin Yaltkaya bu din adamlarının başında gelen isimler olmuştur. Atatürk, ilerleyen yıllarda ibadet dilinin mutlak suretle millileştirileceğini Milli Mücadele yıllarındaki uygulamaları ve söylemleri ile zaman zaman ifade etmiştir. Bir devrim kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı 1924-1950 yılları arasında ibadet dilinin Türkçe olarak gerçekleştirilmesi ile ilgili çalışmalara öncülük etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nde Türkçe ibadet tartışmaları özellikle şu üç ana eksen etrafında gerçekleşmiştir: Türkçe Kur'an-ı Kerim, Türkçe hutbe ve Türkçe namaz. Başta İsmail Hakkı İzmirli, Elmalı Hamdi Yazır, Mehmet Akif Ersoy, Mustafa Sabri Efendi, Mehmet Cemaleddin Efendi, Hafız Yaşar Okur, Hafız Rıfat Bey, Müfid Efendi, Kamil Miras, Babanzade Ahmet Naim ve Ahmet Hamdi Akseki olmak üzere Cumhuriyet Dönemi'nde birçok din adamı ve düşünür Türkçe ibadet ile ilgili tartışmalara bir şekilde katılmışlardır. 1950 yılına geldiğinde Türkiye'de iktidar değişmiş ve ibadet dilinde Arapçaya dönülmesi konusunda halkın desteği de alınarak ciddi adımlar atılmıştır. Ancak 1950-1960 arasında da özellikle basın üzerinden ibadet dilinin yerlileştirilmesi ile ilgili tartışmalar yine devam etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ali Suavi, Türkçe Kur'an-ı Kerim, Diyanet İşleri Başkanlığı, Atatürk.

DİYARBAKIR FOLKLORUNDA HAYVANLARIN PARAZİTER HASTALIKLARINDA UYGULANAN TEDAVİ YÖNTEMLERİ**Yrd. Doç. Dr. Özgül KÜÇÜKASLAN**

Dicle Üniversitesi, ozgul.kucukaslan@dicle.edu.tr

ÖZET

Eski çağlardan bu yana önemli bir uygarlık merkezi olan Diyarbakır, bir arada yaşayan farklı dinlere sahip çeşitli etnik grupların tarihi ve kültürel mirasını günümüze kadar taşıyan bir yerleşim merkezi olmuştur. Bu araştırmada, veteriner hekimliğinde folklor araştırmaları kapsamında Diyarbakır yöresi ele alınarak, hayvanların paraziter hastalıklarına yönelik halk bilgilerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışmanın ana gerecini, Diyarbakır’da yaşayan toplam 50 kaynak kişiden “bilgi derleme formu” aracılığıyla elde edilen yazılı ve sözlü veriler oluşturmuştur. Diyarbakır yöresinde hayvancılıkla uğraşan kişilerle ve konuya ilişkin bilgi sahibi olan veteriner hekimlerle Şubat 2016- Aralık 2017 tarihleri arasında yüz yüze görüşmeler yapılmış, hayvanlarda görülen paraziter hastalıkların tedavisinde uygulanan folklorik yöntemler belirlenmiştir. Parazitlerin neden olduğu hastalıklar, “Dış parazitler ve ilgili hastalıklar”, “İç parazitler ve ilgili hastalıklar”, “Kan parazitleri ve ilgili hastalıklar” olmak üzere üç başlık altında sınıflandırılmış, bu kapsamda; bit, pire, kene, sülük, oestrus ovis, mide ve barsak parazitlerinin neden olduğu hastalıklar, nokra, myiasis, uyuz, fasciolozis, coenurus cerebralis, babesiosis ve theileriosis hastalıklarının folklorik tedavilerine yönelik veriler elde edilmiştir. Hastalıkların isimlendirilmesinde çeşitli yerel adlar kullanıldığı ve belirtilen tedavi uygulamalarının çoğunun ruminant hastalıklarına yönelik olduğu belirlenmiştir. Paraziter hastalıkların tedavisinde; soğan, sarımsak, kavun, karpuz, sumak, kabak, tütün, pekmez, sirke, yoğurt, ayran, sade yağ, sıvı yağ, katran, mazot, gres yağı, petrol yağı, barut, tuz, tuzlu su, limon tuzu gibi bitkisel, hayvansal ve madensel ham maddelerin kullanıldığı, bunun yanı sıra dinî yöntemlere, ampirik ve batıl uygulamalara da başvurulduğu tespit edilmiştir.

Sayfa 45

Anahtar Kelimeler: Diyarbakır, Folklor, Paraziter hastalıklar, Veteriner hekimliği.

SOSYAL MEDYANIN TARİHSEL GELİŞİMİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Abdülhakim Bahadır DARI
Marmara Üniversitesi, daribahadir@gmail.com

ÖZET

Matbaanın bulunması ile ortaya çıkan medya kavramı zaman içerisinde yaşanan teknolojik gelişmelere bağlı olarak daha geniş kitlelere ulaşacak radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları ile çok daha etkin bir hale gelmiştir. Özellikle internet teknolojilerinin gelişimi ile birlikte yeni bir kitle iletişim aracı olarak ortaya çıkan sosyal medya kavramı insanlara karşılıklı iletişim kurabilme, paylaşımda bulunabilme ve paylaşılan resim, video, bilgi, düşünce, haber gibi her türlü veriye anlık erişim imkanı sunmuştur. Zira ilk başlarda tekyönlü bir iletişim ile sadece iletim özelliği taşıyan bu medya aracı özellikle web 2.0 teknolojisi ile birlikte etkinliğini arttırarak artık karşılıklı etkileşimin mümkün olduğu, dünyanın her yerinde insanların bulunduğu, paylaşımda bulunduğu sosyal bir ortam haline almıştır. Bu özelliği sebebiyle de sosyal medya adını alan bu teknoloji günümüzde çok hızlı bir gelişme göstererek dünya nüfusunun neredeyse yarısının, ülkemizde ise ülke nüfusun yarısından fazlasının kullandığı en etkili iletişim araçlarından biri konumuna gelmiştir. Öyle ki 1970'li yıllarda ilk örneğine rastladığımız sosyal medya çok kısa süre içerisinde öylesine hızlı bir gelişim göstermiştir ki 2003 yılında hayatımıza giren LinkedIn ve ardından Myspace, Facebook, Youtube, Twitter, Instagram, Scorp gibi sosyal ağlar sayesinde gerçek manada sosyal medya araçları hayatımızın merkez üssü haline gelmiştir. Zira bu sosyal medya araçları artık insanların tek tuşla dünyanın her yerinde ki insanlara, kurumlara ve bilgiye ulaşabilmesine imkan sağlarken eğitimden sağlığa, hukuktan siyasete, pazarlamadan haberleşmeye kadar birçok alanda köklü değişimleri de beraberinde getirmiştir. Bu açıdan gelişen sosyal medya teknolojisi ile birlikte insanlar artık hiç okula gitmeden derslere girebilmekte, evden hiç çıkmadan alışveriş yapabilmekte, hiç işe gitmeden çalışmalarını online ortamlarda yürütebilmekte, hatta doktora gitmeden sağlık bilgisine erişebilmekte, tek tıkla dünyanın her yerinde ki seçmene anlık olarak ulaşabilmektedir. Bu bağlamda sosyal medya sınırları ortadan kaldırarak etki alanını günden güne genişletmekte ve dünyayı dijital bir alan haline dönüştürmektedir. Bu sebeple sosyal medya artık sıradan bir iletişim aracı olmanın ötesine geçerek hayatlarımızı değiştiren ve toplumları şekillendiren, dijital bir çağın başlamasına sebep olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, İletişim, Yeni Medya, Kitle İletişim, Tarih

OSMANLI'NIN İLK YAYGIN EĞİTİM KURUMLARINDAN: EL İŞLERİ VE İHTİRAF MEKTEPLERİ**Arş. Gör. Dr. Mine DEMİR**Bartın Üniversitesi, minedem44@hotmail.com**ÖZET**

Bu çalışmada, 1913 yılında halka temel seviyede meslek eğitimi vermek üzere kurulan El İşleri ve İhtiraf Mektepleri tanıtılacaktır. Okul çağını geride bırakmış yetişkinlerin mesleki eğitim almasını amaçlayan ilk yaygın eğitim kurumlarıdır. 1913 yılında çıkarına Tedrisat-ı İbtidaiye Kanun-ı Muvakkati kapsamında Maarif Nezareti'ne bağlı olarak kuruldu. Okullar, Maarif Nezareti'ne bağlı olmakla birlikte idareleri vilayet meclislerine bırakıldı. Vilayet genel meclisi tarafından bölgenin ihtiyacı göz önünde bulundurularak mesleki dersler belirlenip, öğretilecek sanata dair alet ve edevatın temininden sonra dersler açıldı. 2 yıllık eğitim süresi olan İhtiraf Mekteplerinde ilk yıl teorik dersler, ikinci yıl sanayi kısmını teşkil eden meslek dersleri gösterildi. Çalışmamızda, bölgesel kalkınmayı desteklemek amacıyla kurulan bu okulların müfredat programı ve işleyiş biçimleri, dönemin milli ve iktisadi politikaları çerçevesinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı'da yaygın eğitim, halk eğitimi, milli iktisat, bölgesel kalkınma.

**XIX. YÜZYIL ORTASINDA KARESİ SANCAĞININ DEMOGRAFİK YAPISI
ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER****Okt. Kazım KARTAL**Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, kartalkazim44@gmail.com**ÖZET**

Karesi oğulları beyliğinin Osmanlı topraklarına katılması ile birlikte beylik toprakları sancak olarak idare edilmeye başlandı. Bu dönemde Karesi, Anadolu eyaletine bağlıydı ve sancak beyi tarafından yönetilmekte idi. Osmanlı taşra idaresi içerisinde geniş bir coğrafyayı kaplayan Anadolu eyaletinin sınırlarını güneyde Akdeniz, doğuda Karaman ve Rum eyaletleri, batıda Adalar denizi, kuzeyde Marmara ve Karadeniz oluşturmaktaydı. Eyaletin XVI. yüzyılda Karesinin de dahil olmuş olduğu 17 sancağı mevcuttu. XVII. yüzyılın başlarında ise bunun sayısı 14 olarak belirtilmiştir.

On dört sancak dan biri olan Karesi sancağı, ilk dönemlerde Biga ile Çanakkale civarını kapsamaktaydı. Biganın sancak haline gelmesi ile birlikte Karesi sancağının boğaz ile ilişkisi kopmuş ve sınırı daha içeriye çekilmiştir. Sancak merkezi Balıkesir de bulunurdu XV. yüzyılda 7 müstakil kazası ve 14 nahiyesi olan sancağın, XVI. Yüzyılda kaza sayısının 14 çıktığı görülmektedir. XVIII. Yüzyılın sonlarında Ayvalık da kaza olarak Karesi sancağına bağlanmış olduğu görülmektedir.

Osmanlı devletinin idari, sosyo-ekonomik, kültür yapısı incelenirken Arşiv kaynakları temel kaynak olarak kullanılmaktadır. Arşiv malzemeleri içerisinde ise Ahkam, Cizye, Şeriye, Mühimme, Tahrir defterleri en sık başvurulan kaynaklar olmuştur. Ancak Nüfus defterleri bu konuda ihmal edilmiştir. Biz bu çalışmamızda Başbakanlık Osmanlı arşivinde bulunan H-29-12-1270 tarihli NFSD, Sıra no: 3868 olan Nüfus defterini temel kaynak olarak kullanıp Karesi sancağının demografik yapısı üzerinde bazı tespitlerde bulduktan sonra Karesi sancağının idari, sosyo-ekonomik yapısı üzerinde bazı değerlendirmelerde bulunacağız

Anahtar Kelimeler: Karesi sancağı, Demografi, sosyo-ekonomik.

**ŞİDDET VE GÖÇ MAĞDURU GENÇLERİN REHABİLİTASYONU VE
ADAPTASYONUNDA ÇİNİ SANATIYLA TERAPİ****Yrd. Doç. Dr. Birnaz ER**Dumlupınar Üniversitesi, birnazer@hotmail.com**Öğr. Gör. Zeliha SARIKAYA HÜNEREL**Gazi Üniversitesi, zelihasarikaya@hotmail.com**ÖZET**

Bu araştırma her türlü şiddetten işkence, savaş, iç karışıklık, sosyal çalkantı, aile içi şiddet ve taciz, sokakta saldırı, göçten etkilenme gibi olumsuzluklardan etkilenmiş dezavantajlı durumda bulunan gençleri topluma entegre etmek, onları sanatla buluşturarak Türkiye'ye zorunlu göç etmeleri sonucunda, yaşadıkları travmalardan uzaklaştırmak; gençlerin bilgi ve yeteneklerinin farkına varmalarını sağlamak, sanat yeteneklerini geliştirmelerine ortam hazırlamak, onları sanatla buluşturarak içinde buldukları psikolojik yoksunluklardan uzaklaştırmak, sanatla terapi etmek ve topluma sanat yoluyla terapi ederek özgür bireyler olarak topluma kazandırmak için yapılmış bir projedir.

Kültür ve turizm bakanlığı destekli bu projede 14-29- yaş arası Şiddet ve göç mağduru olan gençler, öğretim elemanları, üniversite öğrencileri ile birlikte geleneksel sanatlarımızdan çini sanatı ile ilgili bilgiler verilip uygulama imkânı sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gençler, Şiddet, Göç.

GAZETECİLİK MESLEĞİ BAĞLAMINDA DÜRÜSTLÜK

Yrd. Doç. Dr. Hasan ÇİFTÇİ
Harran Üniversitesi, hasanciftci@harran.edu.tr

ÖZET

İletişim tasnif edilirken ortaya konan en temel iki tür; kişiler arası iletişim ve kitle iletişimidir. Kitle iletişimi, tek yönlü iletişimin en tipik örneklerini bünyesinde barındırmaktadır. Kitle iletişiminin olduğu ortam medyadır. Medya içerisinde çeşitli mecralar vardır ve bu mecralar içinde yazılı basının etkisi yadsınamaz. Yazılı basın içinde etkili olan kitle iletişim aracı ise hiç şüphesiz gazetedir.

Gazetenin atası, haber mektuplarıdır ve kapitalizmin gelişmesiyle kendine hayat imkânı bulan gazete, 17. yüzyıldan itibaren hayatın bir parçası olmaya başlamıştır. Teknolojinin ve imkânların gelişmesiyle, iletişimin en temel araçlarından biri durumuna gelmiştir. Gerek sosyal açıdan, gerek kültürel açıdan, gerek ekonomik açıdan, gerekse siyasal iletişim açısından vazgeçilemez bir araç durumunda olan gazete, en temel fonksiyonu olan haber verme işlevini, çeşitli süzgeçlere tabi tuttuktan sonra yerine getirmekte ve sahip olduğu etik ilkelerle varlığını devam ettirmektedir. İdeal olan durum bu olmasına rağmen, realite her zaman bu şekilde gerçekleşmemektedir. Gazetenin sahibinden muhabirine, editöründen dizgicisine kadar her kademedeki çalışanların sahip oldukları meslek ilkeleri, haber verme işlevini önemli oranda etkilemektedir.

Gazeteciliğin etkiye açık olduğu siyasal, ekonomik, uluslar arası ilişkiler, kültürel, politik, eğitim gibi alanlar olmakla birlikte birbirinden farklılık göstermektedir. Gazete sahiplerinin sahip oldukları siyasi, ekonomik, politik ve eğitim görüşleri, ilişkileri, iş çıkarları da gazetelerinin yayım diline yansımıştır. Bu bir anlamda etik kuralların tahakküm altına alınması anlamına gelmiştir.

Bu çalışmada kitle iletişiminden ve kitle iletişim araçlarından olan gazetenin işlevlerinden bahsedilmektedir. Ayrıca gazetenin en temel işlevi olan haber verme konusunda sahip olunması gereken ilkesel tavırlar ve uyulması gereken meslek ahlakı kurallarına yer verilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, gazetecilikte ahlak kurallarının neler olduğu hususunda farkındalık oluşturmak ve gazeteciliğin en temel işlevi olan haber vermenin, gazetecilik kuruluşunun mülkiyet yapısından etkilendiğini ortaya koymaktır. Bu çalışma, öneri, değerlendirme ya da eleştirinin genelde konusu olan haberin temel üreticisi konumundaki gazetecilerin, özellikle de muhabirlerin gazetecilik etiğinin özneleri olarak tanımlanmalarının haklılığı ve anlamlılığı üzerine olacaktır. Bir taraftan da bireysel etik anlayışın şu anki medya sistemlerinde neden ısrarla korunduğu, gazeteciliğin demokrasi ve toplum ile bağlantıları üzerinden ifade edilecektir. Çalışmanın ana odağını *gazetecilik meslek etiğinin* temelini oluşturan nesnel haber yazım biçimi içindeki dolayım ve gazetecilik mesleğinin bünyesinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kitle İletişim Araçları, İletişim, Gazetecilik, Halkla İlişkiler, Meslek Etiği.